

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 30

София, петък, 23 февруарий

1934 г.

41. заседание

Срѣда, 21 февруарий 1934 година.

(Открито отъ подпредседателя С. Даскаловъ въ 16 ч. 25 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	681	ното събрание до 20 с. м.? (Развиване и отговоръ)	681, 682
Питания:		Законопроекти:	
1) отъ народния представител Д. Нейковъ къмъ министра на търговията, промишлеността и труда, относно обявяването отъ страна на текстилнитѣ индустриалци въ гр. Сливенъ локаутъ на работницитѣ. (Съобщение)	681	1) за обществено подпомагане. (Второ четене — продължение докладването и разискване)	684
2) отъ народния представител Т. Мечкарски къмъ министра на финанситѣ, относно прилагане закона за събиране закъснитѣ данъци. (Съобщение)	681	2) за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ отъ 200.000.000 л. за изплащане стойността на отчужденитѣ за държавни нужди недвижими имоти. (Съобщение)	685
3) отъ народния представител Н. Пждаревъ къмъ бюрото на Народното събрание — пита: защо не му е дадена думата на 7 февруарий, преди да се отложатъ заседанията на Народ-		3) за отпущане народна пенсия на д-ръ Т. Гатевъ, бившъ министъръ, и на съпругата на починалия бившъ министъръ-председател Андрей Ляпчевъ — Констанца А. Ляпчева, отъ гр. София. (Съобщение)	690
		Дневенъ редъ за следващото заседание	706

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Присѣдватъ нужното число народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Ангеловъ Иванъ, Апостоловъ Драгомиръ, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бончевъ Тодоръ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Григоръ, Ганевъ Георги, Данаиловъ Георги, Джабарски Стоянъ, Димитровъ Коста Желевъ, Дичевъ Петко, Долбински Димитъръ, Дрънски Димитъръ, Дуковъ Иванъ, Думановъ д-ръ Никола, Ецовъ Борисъ, Желябовъ Жеко, Запряновъ Петко, Игнатовъ Тодоръ, Калъповъ Георги, Каназирски Георги, Константиновъ Тома, Костадиновъ Костадинъ, Кръстевъ Гето, Лоловъ Сава, Лѣкарски Иванъ, Петковъ Стефанъ, Петровъ Дойчинъ, Пиронковъ Александъръ, Савовъ Сава, Статевъ Христо, Стояновъ Георги, Томчевъ Ангелъ, Фархи Хаимъ Аронъ, Христовъ Димитъръ, п. Цвѣтковъ Кръстю, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Чолаковъ Христо, Шишковъ Георги и Шонговъ Георги)

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

- На г. Александъръ Христовъ — 1 день;
- На г. Петъръ Гаговъ — 2 дена;
- На г. Тома Константиновъ — 2 дена;
- На г. Стоянъ Джабарски — 2 дена;
- На г. Петко Запряновъ — 2 дена;
- На г. д-ръ Никола Чирпанлиевъ — 3 дни;
- На г. Александъръ Пиронковъ — 3 дни;
- На г. Антонъ Пентиевъ — 3 дни;
- На г. Василь Василевъ — 3 дни;
- На г. Стефанъ Петковъ — 3 дни и
- На г. Георги Енчевъ — 6 дни.

Народниятъ представител г. Дойчинъ Петровъ, който се е ползувалъ досега съ 90 дни отпускъ, моли да му се разреши още единъ месецъ отпускъ, по болестъ. Представя медицинско свидетелство. Следва този отпускъ да се разреши отъ Камарата. Които сж съгласни, да се разреши на г. Дойчинъ Петровъ 30 дни отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Въ бюрото на Камарата е постъпило питане до г. министра на търговията, промишлеността и труда отъ народния представител г. Димитъръ Нейковъ, съ което пита известно ли му е, че текстилнитѣ индустриалци въ гр. Сливенъ сж обявили локаутъ на работницитѣ и по сѣрѣтъ зима сж изхвърлили на улицата въ пълна безработица нѣколко хиляди работници.

Това питане ще се изпраги на г. министра, за да отговори.

Постъпило е питане до г. министра на финанситѣ отъ бѣлостатинския народенъ представител г. Тончо Мечкарски, относно прилагането на закона за събиране закъснитѣ данъци и какъ ще се третиратъ даденитѣ подъ дългосроченъ наемъ земи.

Това питане ще бѣде изпратено на г. министра на финанситѣ, за да отговори.

Въ бюрото на Камарата е постъпило питане и отъ видинския народенъ представител г. Никола Пждаревъ, до бюрото на Събранието, съ което той иска да му дамъ обяснение, защо не съмъ му далъ думата на 7 февруарий, преди да се отложатъ заседанията на Народното събрание до 20 г. м.

Дължа да съобща на народния представител г. Никола Пждаревъ, че . . .

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ако отговаряте на питането ми, ще трѣбва да ми дадете думата, да го развия.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Азъ смѣтамъ, че въпросътъ е ясенъ и нѣма защо да развивате питането си. . . .

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): А, така не може.

Председателстващъ С. Даскаловъ: . . . още повече, че питането се отнася и до въпроси, които не сѣ отъ моя компетентностъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): После ще отговорите.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Въ питането има работи, на които ще Ви отговорятъ други лица. Къмъ мене се отнася само единъ въпросъ и азъ съмъ длъженъ, като председателъ, да Ви кажа защо не съмъ Ви далъ думата.

А. Буковъ (з): Не сте длъжни, г. председателю, да му давате никакви обяснения.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Преди да отговорите, ще ми дадете думата.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Ще Ви отговоря.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Преди да ми отговорите, трѣбва да ми дадете думата.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Питането Ви е ясно. Азъ ще го прочета, за да се чуе отъ Народното събрание.

А. Буковъ (з): Това е нова практика. Никакви обяснения не сте длъжни да давате. Председателътъ е властенъ да дава думата или да не я дава. Въпросътъ е изчерпанъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Г. Пждаревъ! Азъ ще Ви отговоря, защо не съмъ Ви далъ думата. . .

А. Николаевъ (з): Вие сте властни да дадете или не думата, г. председателю, на който искате народенъ представителъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Азъ ще Ви отговоря, защо не съмъ Ви далъ думата, когато сте я поискали, а на другитъ въпроси, по дейността на Камарата и политиката на правителството, азъ не мога да Ви отговоря, защото тѣ не сѣ отъ моя компетентностъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. председателю! Редътъ е да ми дадете думата, да развия питането си.

А. Буковъ (з): Никакво развиване на питането. Председателътъ е властенъ да дава или да не дава думата. Толкова!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Съ такива понятия за парламентаризъмъ далечъ нѣма да отиде Парламентътъ.

Т. Тонковъ (з): Прицѣвки!

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ, за да развие питането си.

Н. Стамболиевъ (з): Г. председателю! Не създавайте такъвъ прецедентъ.

А. Буковъ (з): Никога досега не е имало питане, защо не е дадена думата.

А. Капитановъ (з): Веднѣжъ и на мене не ми се даде думата.

Н. Стамболиевъ (з): Въ миналото бюрото на Камарата е правилно винаги такива опущения. Даже не такива, а много по-голъми.

М. Дочевъ (д. сг.): Ти пъкъ сега за миналото ли ще разправяшъ?

Председателстващъ С. Даскаловъ: Нека се обясни г. Пждаревъ.

Н. Стамболиевъ (з): Какви сѣ тия прецеденти и защо ги създавате?

А. Николаевъ (з): Г. председателю! Питането къмъ Васъ ли е отправено?

Председателстващъ С. Даскаловъ: Да.

А. Николаевъ (з): За политиката на кабинета!?

Н. Стамболиевъ (з): Отъ трибуната, г. Пждаревъ, е по-ефектно, а не отъ мѣстото си, защото Вие искате само ефекти и шумъ за галеритъ да създавате. Нищо повече! Това е творческата Ви дейностъ, за която приказвате!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Не сте ме чули още.

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ отправихъ къмъ бюрото следното питане: (Чете)

„Вчера, по предложение на г. министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, заседанията на Камарата се преустановиха за 20 т. м. Предложението, направено отъ името на министъръ-председателя, се мотивира съ това, че парламентарната комисия по финанситъ не била готова съ законопроектъ за бюджета, отчетността и предприятията, а комисията по Министерството на вътрешнитъ работи не била готова съ законопроектъ за общественото подпомагане. а още и народнитъ представители имали желание да си бждатъ въ околнитъ за предстоящитъ на 18 т. м. избори за съвети въ селскитъ общини.

„Преди да бжде гласувано това предложение и предложениятъ дневенъ редъ, азъ поискахъ да ми се даде думата по него, за да се изкажа по предложението и по въпроситъ, които мълкомъ съ него се повдигатъ. Председателстващиятъ заседанието, подпредседателътъ г. Даскаловъ, не ми я даде.

„Да вземе народниятъ представителъ думата по сложениятъ на решение отъ Събранието въпроси е и негово право, и неговъ дългъ, а бюрото на Народното събрание е поставено да гарантира упражнението на това право и изпълнението на този дългъ“ — подчертавамъ това, г. г. народни представители.

А. Капитановъ (з): Подчертай го два пѣти.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): „Вмѣсто това, бюрото съвршено произволно потѣлка това ми право и попрѣчи въ изпълнението на моя дългъ“ — и това подчертавамъ.

„Изказвайки високо своя енергиченъ протестъ за този произволъ на бюрото, моля го, съгласно чл. 60 отъ правилника за вътрешния редъ, да ми отговори:

„Не счита ли почитаемото бюро, че съ такова действие не само спъва народния представителъ въ изпълнението на неговия дългъ, но и накърнява престижа на Народното събрание и подравя основитъ на парламентарното управление?“

А. Капитановъ (з): Какъ ти е останало време отъ агитация да пишешъ толкова дълго питане?!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): „По повеленията на конституцията, Народното събрание е длъжно да заседава презъ времето, за което се преустановиха заседанията му — отъ 7 до 20 февруарий — а споредъ правилника за вътрешния му редъ (чл. 9), презъ това време трѣбва да има 7 заседания.

„Да се преустановятъ заседанията на Камарата по липса на работа, значи и правителството, и Народното събрание да подчертаятъ много дебело, че въ редовната сесия на Парламента нѣма работа.

„Разбира ли почитаемото бюро на Народното събрание, при двенната политическа атмосфера, значението на този актъ за престижа на Парламента и на парламентарното управление и готово ли е да поеме отговорността за това?“

„Работата на Парламента не е само да обсъжда законопроекти, а и да контролира управлението. Когато въ бюрото на Камарата стоятъ отъ месеци депозирани питаня и запитвания, на които още не се отговаря, може ли да се счете, че нѣма какво да върши Народното събрание? Може ли да се преустановятъ заседанията му поради безработица и не носи ли за това бюрото на Камарата отговорностъ?“

А. Капитановъ (з): Дай го на стенографитѣ да го впишатъ въ дневницитеѣ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): „Пъкъ да се преустановятъ две седмици заседанията на Камарата, та да бждатъ народнитѣ представители въ околнитѣ си до произвеждане изборитѣ за съветници въ селскитѣ общини“...

А. Капитановъ (з): Много неправилно му се дава думата. Преди дневния редъ не се дава думата никому!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): ... „значи Камарата да се солидаризира съ това пакостно дѣло на партизанството, което, излагайки на рискъ общинското самоуправление, поставя въ неизвестностъ и бждещето на държавното управление.“

„Ако правителството и отдѣлнитѣ министри не съзнаватъ, въ тѣзи особени времена, дълга си да освободятъ и предпазятъ общинитѣ отъ пакостното дѣло на партизанството или се отнасятъ небрежно къмъ този си дългъ, или манкиратъ да го изпълнятъ, може ли и бива ли бюрото на Народното събрание, безъ опитъ да запази престижа на Парламента, да съдействува за преустановяване заседанията му?“

А. Николаевъ (з): Г. Пждаревъ! Вие четете цѣло конско евангелие въ Камарата, безъ да има нищо общо това съ въпроса защо не Ви е дадена думата. Азъ се чуля защо Ви е дадена думата да развивате това питане сега!

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): „Не съзнава ли бюрото на Камарата, че при атмосферата, въ която живѣемъ, само работата може да закрепи и запази престижа на Парламента и върата въ парламентарното управление; че когато и Камарата манкира на дълга, поставенъ ѝ отъ конституцията, погледитѣ на загриженото за съдбата на нацията и държавата гражданство ще търсятъ другаде спасителния изходъ отъ тягостното положение? Бива ли Парламентътъ и неговото бюро да работятъ противъ парламентарното управление?“

А. Капитановъ (з): Видѣхме кой се грижи най-много за парламентаризма!

А. Буковъ (з): Питания до бюрото на Камарата не се правятъ никжде по свѣта, по никой правилникъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): „Вчера, преди да се гласува предложението на г. министра и дневниятъ редъ, бюрото на Камарата не ми даде думата да говоря по тѣзи въпроси. Затова честь имамъ да помоля почитаемото бюро, то да благоволи да отговори на тѣзи въпроси, които въ изпълнение на моя дългъ на народенъ представителъ му поставямъ.“

Г-да! Азъ трѣбва да изкажа съжаление, че отъ банкитѣ на народнитѣ представители се изказа мнение, че народниятъ представителъ може да бжде възпрепятствуванъ отъ бюрото да се изкаже по въпроси, които се слагатъ на разрешение. Вдигане заседанията на Народното събрание и опредѣляне дневния редъ става по решение на Народното събрание. Решенията на Народното събрание трѣбва да бждатъ вземани съ съзнание на онова, което се върши. Затова нужно и необходимо е народното представителство да може да се изкаже. А когато се поддържа, че народниятъ представителъ можелъ да бжде възпрепятствуванъ отъ председателя на бюрото или че председателтъ можелъ да не му даде думата, азъ смѣтамъ, че отиваме по единъ пътъ, който е отрицание на парламентарния режимъ.

Ето защо азъ отправямъ питането си къмъ председателя и съмъ убеденъ, че и той съзнава, че по такъвъ начинъ не може да се повдига престижътъ на Парламента, а, напротивъ, че той се накърнява, ако съвсемъ не се унищожава. И ако народниятъ представителъ по таква голѣми въпроси не може да се изкаже, азъ се питамъ: не съдействуваме ли ние да се създава онова настроение извънъ Парламента, че страната може да се управлява така добре, а може би и по-добре, и безъ Парламентъ? Не съдействуваме ли ние за засилването на това убеждение?

А. Николаевъ (з): Нѣма такава убеждение.

А. Капитановъ (з): Губите изборитѣ, а ви се ще да управлявате!

А. Николаевъ (з): Вземъ ви се ще да ви съдействуватъ, но нѣма кой да ви съдействува.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Моля! Дайте възможностъ на г. Пждаревъ да се изкаже.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Да се вдигатъ заседанията на Народното събрание подъ претекстъ, че Събраннето вѣмало какво да работи, значи да не се съзнава всичката оная пакостъ, която се наваля на парламентарното управление, на парламентарния режимъ съ такава една мотивировка на вдигане заседанията.

Г. г. народни представители! Азъ твърдя въ питането си, поддържамъ го и тукъ: работата на Народното събрание не е само да създава закони. Па, ако щете, държавата не всѣкога има нужда да се занимаваме тукъ съ създаване на закони. Законитѣ сѣ нужни да опредѣлятъ голѣмитѣ насоки, голѣмитѣ линии на едно управление. Но да създавашъ закони, които могатъ да спъватъ или да ограничаватъ управлението, да потъпквашъ всичкитѣ ония постановления на законитѣ, които опредѣлятъ отговорността на управника, не значи, че вършишъ много полезна работа.

А. Николаевъ (з): До утре ще приказва!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Народното събрание може и да не създава закони и пакъ да бжде не само полезно, но и нужно за правилното развитие на нашия държавенъ животъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Свършвайте, г. Пждаревъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Затова въ питането си азъ казвамъ: нима на Камарата не предстоитъ за разглеждане толковъ интерпелации, които засѣгатъ престижа на управлението и които Народното събрание по дългъ много отдавна трѣбваше да разгледа? Азъ имамъ лично питання по въпроси отъ голѣмъ общественъ не, но отъ голѣмъ националенъ интересъ. . . .

А. Буковъ (з): Той сега чете моралъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): . . . напр., по въпроса за скотовѣдството въ Бѣлоградчишко.

М. Бечевъ (д): Това не е ли загубено време?

А. Николаевъ (з): Той ще дава сега на Камарата програма за работа!

Т. Тонковъ (з): Той се засили! Лекции чете!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Но всичкитѣ тия интерпелации и питання стоитъ въ архивата на бюрото, а заседанията се вдигатъ, защото Камарата нѣмала работа! Ако пъкъ това е единъ прикритъ претекстъ, да се вдигнатъ заседанията на Камарата преди изборитѣ, . . .

А. Николаевъ (з): Това сѣ глупости!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): . . . азъ въ питането си казвамъ, че това е една необмислена и пакостна работа.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) 15 минути минаха. Свършете.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Не може Народното събрание да се солидаризира съ онзи начинъ, по който се произвежда общинскитѣ избори.

А. Николаевъ (з): Вие кжде бѣхте презъ време на общинскитѣ избори, господине, заедно съ народнитѣ представители отъ Вашата група? Не бѣхте ли по агитация?

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Ето защо, г. г. народни представители, понеже на менъ ми се погрѣчи да се противопоставя на това искане на правителството преди опредѣляне дневния редъ, азъ не можахъ да се изкажа по тѣзи въпроси, и затова ги поставямъ на бюрото на Камарата.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Г. г. народни представители! Азъ съмъ обвиненъ отъ г. Пждарева, че не съмъ му далъ думата въ заседанието на 7 февруарий — а сега азъ му я давамъ, когато нѣма право да я вземе и

му позволих да говори повече, отколкото позволява правилникът.

А. Капитановъ (з): Ами че ти си го разглезил много, загуи.

Председателствувашъ С. Даскаловъ: Ние не сме имали зло намѣрение къмъ г. Пѣдаревъ. Г. Пѣдаревъ въ заседанието, когато дадохме ваканция на Камарата, въ последния моментъ, когато г. министърътъ на вътрешнитѣ работи направи предложение за вдигане на заседанието и почнахъ да втираамъ предложението му, поиска думата, и азъ едва тогава го съгледахъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Преди гласуването поискахъ думата.

Председателствувашъ С. Даскаловъ: Понеже, споредъ правилника, при гласуването не се дава думата, азъ не можехъ да дамъ думата на г. Пѣдаревъ, даже да желаехъ да му я дамъ. Не съмъ ималъ умисълъ да го лишавамъ отъ това негово право — да вземе думата като народенъ представителъ, но нѣмахъ възможностъ да му дамъ думата, понеже се бѣше пристѣпило къмъ гласуване на дневния редъ и бѣше гласуванъ.

По отношение на другитѣ нѣща въ питането на г. Пѣдаревъ Г. Пѣдаревъ е старъ парламентаренъ десецъ, той е въ Камарата може би десетина пѣти народенъ представителъ и знае много добре, че тѣзи въпроси, които поставя въ питането си, не сѣ отъ моята компетентностъ, за да му отговоря. Азъ моля г. Пѣдаревъ, като старъ парламентаристъ, нека това питане го отпрати къмъ правителството, и то ще му отговори, когато му дойде редътъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Бюрото е длъжно да бди за престижа на Парламента.

Председателствувашъ С. Даскаловъ: Вѣрвамъ, че г. Пѣдаревъ ще бѣде доволенъ отъ моя отговоръ. Той трѣбваше да иска думата по-рано, за да не става нужда сега народното представителство да се занимава съ такова питане. Вѣрвамъ, че сте доволенъ, г. Пѣдаревъ, отъ тѣзи мои обяснения.

А. Николаевъ (з): Не само вѣрвайте, но трѣбва да направите упрѣкъ на г. Пѣдаревъ за съдържанието на питането му. Той отправя питане къмъ Васъ, защо не сте му дали думата, а въ това питане отправя цѣло обвинение къмъ правителството.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Бюрото е длъжно да бди, когато се постави известенъ въпросъ на разрешение, дали нѣкой народенъ представителъ не иска думата по този въпросъ. И когато пропусне да даде думата на нѣкой народенъ представителъ, пакъ е виновно. Тогава на нѣколко пѣти като Ви искахъ думата. Вие си правичте оглушки. Вие казвате, че не сте видѣли, не сте чули. Това за единъ председателъ на Народното събрание не може да бѣде оправдание.

Председателствувашъ С. Даскаловъ: Г. г. народни представители! Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ — продължение второто четене на законопроекта за обществено подпомагане.

Моля г. докладчика да докладва.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„II. Устройство.

Чл. 12. Органи за общественото подпомагане сѣ: общинскитѣ, околийскитѣ и централниятъ комитети за обществено подпомагане“.

Председателствувашъ С. Даскаловъ: Които г. г. народни представители приематъ чл. 12, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 13. Всѣки общински съветъ избира изъ своята срѣда или измежду жителитѣ на общината трима, които, заедно съ общинския кметъ или неговия помощникъ — замѣстникъ като председателъ, образуватъ общински комитетъ за обществено подпомагане.

Въ сѣщия влизатъ още: единъ представителъ на благотворителнитѣ дружества въ общината, по изборъ отъ

тѣхъ, единъ свещеникъ, посоченъ отъ надлежната духовна власть, и главниятъ учителъ.

За членове на общинския комитетъ за обществено подпомагане могатъ да се избиратъ и лица на държавна, общинска или каквато и да било друга обществена служба, живущи въ общината.

Въ случай на общинска тричленна (седмочленна) комитетъ, тя изпълнява и функциитѣ на общинския съветъ, като председателъ на общинския комитетъ за обществено подпомагане е председателътъ на тричленната (седмочленната) комитетъ, или неговъ замѣстникъ.

Въ градскитѣ общини общинскиятъ съветъ, респективно тричленната комитетъ, може да назначава, споредъ нуждитѣ, и общински подкомитети за обществено подпомагане, като спомагателни органи на общинския комитетъ“.

Председателствувашъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Караджовъ.

К. Караджовъ (з): Г. г. народни представители! Въ чл. 13 е казано, че въ общинския комитетъ влиза единъ свещеникъ. Добре ще е да се каже, че въ общинитѣ, където има евангелско общество, взема участие и проповѣдникътъ, а въ католическиѣ общини взема участие и католическиятъ свещеникъ.

С. Момчилзовъ (нац. л. о): Да взема участие и ходжата.

К. Караджиевъ (з): Изглежда ви шега, но недейте ме кара да приказвамъ. Нашата околия, когато е вдигнала въстание, е била съсипана, и отъ Англия сѣ били изпратени помощи. Една жена англичанка е разирѣдѣла помощитѣ. Обърнала се къмъ пловдивския митрополитъ да ѝ посочи двама души чества православни, съ които да раздаде помощитѣ. Митрополитътъ ѝ казалъ: „Азъ не мога да Ви посоча нито единъ честенъ отъ православнитѣ. Обърнете се къмъ г. Кларкъ въ София да Ви посочи нѣкой честенъ протестантинъ“. И той посочва дѣдо Кольо Сердаревъ и дѣдо Кочо да раздаватъ помощитѣ.

Тоя законъ е едно високо благородно дѣло, което прави честь на правителството, и затова искамъ да взематъ участие по-честни хора, за да може да даде по-добри резултати.

Председателствувашъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Г. Говедаровъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Азъ мисля, че въ чл. 13 трѣбва да сгане една промѣна, въ смисълъ, съставътъ на общинския комитетъ да не бѣде отъ 7 члена, защото 5 души стигатъ. Ако желаемъ да нѣма баластъ, ако желаемъ повече да улеснимъ функцията и дейността на общинскитѣ комитети, азъ смѣтамъ, че една промѣна на тоя текстъ се налага, въ смисълъ, вмѣсто общината да има трима души представители въ този комитетъ, да има само единъ. Целта е да се представи общината и тя ще бѣде представена достатъчно, ако посочи единъ годенъ общинарь, единъ подходящъ съветникъ. Не е нужно на всѣка градска община въ общинския комитетъ да участвуватъ непременно трима съветници и кметътъ, плюсъ други трима представители: единъ представителъ на благотворителнитѣ дружества единъ свещеникъ и найсетне единъ учителъ. Последнитѣ трима, заедно съ кмета и въ краенъ случай единъ съветникъ, всичко петима, ще бждатъ достатъчни. Стига да е направенъ добъръ изборъ, общината е застъпена, нейната политика прокарана, вие имате гаранция, че наистина общината, чрезъ тоя деенъ и годенъ представителъ отъ нейна страна, ще може да прокара онази политика на благотворителностъ, която отговаря на схващанията и интереситѣ на общинския съветъ.

Ето защо азъ бихъ молилъ въ интереса на експедитивността и на правилното разрешение на въпроса, да се съгласи г. министърътъ на вътрешнитѣ работи, съставътъ на градския комитетъ да бѣде намаленъ на четири, максимумъ петъ души, като, вмѣсто четирима представители на общината, има само единъ, или въ краенъ случай двама — кметътъ и единъ общински съветникъ.

Председателствувашъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Анастасъ Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Азъ ще помоля г. министра на вътрешнитѣ работи да се съгласи, въ състава на общинския комитетъ въ тия общини, където има инспектори на труда, да влиза по право и инспекторътъ на труда. Постановено е той да влиза въ око-

лийския комитетъ, по нека влиза и въ общинския комитетъ на голѣмитъ градове, дето тоя комитетъ ще играе една по-голѣма роля, защото тамъ подпомагането ще бѣде въ по-голѣмъ мащабъ. Тия инспектори и безъ това сж наговарени да подпомагатъ и раздаватъ помощи. Азъ смѣтамъ, че съставътъ на комитета ще бѣде по-пълненъ, ако въ него влѣзе и тоя инспекторъ.

Затова предлагамъ въ втората алинея на чл. 13 да се прибави: „Въ общини, въ които има инспекторъ на труда, последниятъ по право влиза въ комитета за обществено подпомагане“. Съ това нѣма съ нищо да измѣнимъ състава на общинскитѣ комитети въ окръжнитѣ градове, на които действително се възлага по-голѣма служба по подпомагането, а такава служба, организирана вече, имаме при окръжнитѣ инспекции на труда.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Еню Поповъ.

Е. Поповъ (з): Г. г. народни представители! Отъ функциитѣ, които се възлагатъ отъ законопроекта на общинскитѣ комитети, се вижда, какво тия функции до голѣма степенъ сж идентични и се покриватъ съ тия на инспекциитѣ на труда. Отъ друга страна, като имаме предъ видъ, че споредъ чл. 15 въ състава на околийскитѣ комитети влиза като членъ инспекторътъ на труда, азъ смѣтамъ, че съ нищо нѣма да бѣде обремененъ съставътъ на общинскитѣ комитети, ако въ тѣхъ влѣзе като членъ инспекторътъ на труда, разбира се, въ ония общини, където има такъвъ. По този начинъ ще може да се държи потѣсна връзка между тѣзи два института, функциитѣ на които при общественото подпомагане, безспорно, въ много случаи ще се покриватъ.

Затова азъ поддържамъ предложението на народния представителъ г. Капитановъ и моля г. министра на вътрешнитѣ работи да възприеме тѣза, макаръ и много малко, измѣнение, което ще бѣде само отъ полза за дейността на тия институти.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Преди да гласуваме, съобщавамъ, че отъ Министерството на финанситѣ е постѣпилъ законопроектъ за извънбюджетенъ (свръх-смѣтенъ) кредитъ отъ 200.000.000 л. за изплащане стойността на отчужденитѣ за държавни нужди недвижими имоти. (Вж прил. Т. I, № 39)

Законопроектътъ ще се раздаде на г. г. народнитѣ представители и постави на дневенъ редъ.

Има думата министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г-да! Най-напредъ по предложението на г. Говедаровъ. Азъ смѣтамъ, че ще се влоши съставътъ на общинскитѣ комитети за обществено подпомагане, ако отъ тѣхъ се изключатъ избиранитѣ отъ общинскитѣ съвети лица. Общественото подпомагане не можемъ да го извършимъ правилно въ една община, безъ институтитѣ за това подпомагане да иматъ една потѣсна връзка съ общинския съветъ. Общинскитѣ съветъ ще трѣбва да прати лицата, които той намѣри за най-подходящи, за да се грижатъ, заедно съ свещеника, главния учителъ и представителя на благотворителнитѣ дружества, за общественото подпомагане. Затова е предвидено въ общинския комитетъ да влиза кметътъ, който ще бѣде председателъ, и трима души, които се избиратъ отъ общинския съветъ. По този начинъ даваме възможностъ — както, вѣроятно, ще бѣде въ повечето общини — общинскитѣ съветъ да избере отъ своитѣ общинари, отъ членоветѣ на общината, двама-трима души, които ще ги прати да се занимаватъ съ дѣлото за обществено подпомагане. Следователно, тази връзка между тоя институтъ за обществено подпомагане и общинския съветъ, която се създава по този начинъ, е отъ едно доста важно и съществено значение.

Г. Говедаровъ (д. сг): Двама души стигатъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Дали да бѣдатъ 7 или 5, въ случая тази разлика отъ двама души нѣма толкова съществено значение, както мисли г. Говедаровъ; тамъ, където сж 5, могатъ да бѣдатъ и 7. Азъ смѣтамъ, че 7 души, въ всѣки случай, не сж много за една такава работа.

Ето защо смѣтамъ, че е неумѣстно предложението на г. Говедаровъ.

Що се отнася до предложението на г. Караджовъ, трѣбва да кажа, че въ нѣкои общини желателно е и ин-

вѣрнитѣ жители да иматъ представителъ въ общинския комитетъ, но ние не можемъ това да го предвидимъ по начало, защото, ако възприемемъ това, на много мѣста ще имаме доста пѣстри общински комитети; ще се явятъ искания и отъ други иновѣрни общини: мюсюлмански, еврейски, католически и т. н., които ще искатъ да иматъ представителъ, и ще се получи доста пѣстъръ съставъ на общинския комитетъ. За успокоение на г. Караджовъ трѣбва да кажа, че въ централния комитетъ за обществено подпомагане ние предвиждаме като вещи лица евентуално да бѣдатъ допустнати представители на организациятѣ на инсвѣрнитѣ общини, които да даватъ за цѣла България освѣтления, и въ такъвъ случай даденитѣ директиви отъ центъра относно общественото подпомагане ще се следватъ и изпълняватъ много добре въ всѣка община, безъ разлика на вѣра на нуждаещитѣ се. Единъ мюсюлманинъ, единъ израилтянинъ, единъ католикъ, единъ протестантинъ еднакво ще се ползватъ отъ общественото подпомагане, толкова повече, че отъ тия 7 души, които влизатъ въ състава на общинския комитетъ, само единъ е представителъ на православната църква, а другитѣ 6 души сж представители на цѣлото население и гѣ ще се грижатъ еднакво за всички. Та смѣтамъ, че въ това отношение нѣма нито нѣкакво неудобство, нито трѣбва да съществува нѣкакъвъ страхъ за иновѣрнитѣ жители.

Що се отнася до предложението на г. Кинитановъ, подкрепено отъ г. Еню Поповъ, смѣтамъ, че то е излишно, защото въ всички околийски центрове имаме околийски комитети, които дирижиратъ общественото подпомагане въ цѣлата околия и въ които влиза инспекторътъ на труда. Тѣ сж същевременно контролни инстанции. Въ всички тѣзи околийски комитети инспекторитѣ на труда взематъ участие; тѣзи инспектори на труда вие не можете да ги пратите въ другъ центъръ, освенъ въ околийския. Въ всѣки околийски центъръ сега има инспекторъ на труда, който дирижира дѣлото на общественото подпомагане въ цѣлата околия по други закони — трудовитѣ.

А. Капитановъ (з): Това, което искамъ съ предложението, ще бѣде само за голѣмитѣ градски общини.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: За голѣмитѣ общини — съгласно чл. 17 отъ законопроекта — София, Пловдивъ, Русе, Варна, се предвижда въ общинскитѣ комитети да участвува инспекторътъ на труда.

Г. Говедаровъ (д. сг): Нека поне въ голѣмитѣ градове подкомитетитѣ да бѣдатъ назначавани по представление на общинскитѣ комитети.

А. Капитановъ (з): Вмѣсто да изброяваме, нека кажемъ „въ всички окръжни градове“.

Г. Говедаровъ (д. сг): Г. министре! Нека подкомитетитѣ да се назначаватъ не отъ общинскитѣ съвети, а по представление на общинскитѣ комитети.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Административнитѣ околии, съгласно нашитѣ закони, иматъ особено мѣсто и затова сме предвидили този съставъ на околийскитѣ комитети. А въ всички окръжи имаме околийски центрове; въ тѣхъ има инспектори на труда и тѣ ще дирижиратъ работата по общественото подпомагане. Затова нека си останатъ общинскитѣ комитети въ предвидения съставъ, а като контролна инстанция да останатъ околийскитѣ комитети съ участието на инспектора на труда, който ще допринесе много, щото работата по общественото подпомагане да бѣде извършвана много по-правилно.

А. Капитановъ (з): Нѣма да обременимъ състава на общинскитѣ комитети въ окръжнитѣ градове, ако се предвиди въ тѣхъ да участвува и инспекторътъ на труда.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ако искате да разширимъ за всички окръжни градове — нѣмамъ нищо противъ; но то ще дойде при чл. 17.

А. Капитановъ (з): Нека бѣде казано общо въ чл. 13.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Капитановъ! Общинскитѣ комитети нека си останатъ така, както сж предвидени въ законопроекта.

Г. Говедаровъ (д. сг): Г. министре! Подкомитетитъ да бждатъ назначавани по представление на общинскитъ комитети.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Какъ ще бждатъ назначавани — то е съвсемъ друга система.

Г. Говедаровъ (д. сг): „По представление на общинскитъ комитети“ — така да бжде редактирано. Инакъ ще воюватъ едни институти съ други.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Следъ обясненията, които даде г. министърътъ, нѣмате думата. Ще се гласува.

Коице приематъ чл. 13, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 14 Въ съставенитъ отъ общинския комитетъ списъци на нуждаещитъ се отбелязва на кого каква помощ се предвижда, временна или постоянна, дневна месечна или годишна, въ натура или въ пари. Общинскиятъ комитетъ съ специално обявление съобщава, че списъцитъ сѣ готови и че сѣ на разположение на заинтересованитъ.“

Недоволнитъ отъ така съставенитъ списъци могатъ да обжалватъ писмено решението на общинския комитетъ, поради неправилностъ или грѣшка, въ продължение на 10 дни, предъ околийския комитетъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 14, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 15. За всѣка околия се образува околийски комитетъ за обществено подпомагане, който се състои отъ:

а) околийския началникъ, председателя на мѣстния окръженъ съдъ — при липса на такъвъ, мировия съдия, околийския лѣкаръ, сколийския училищенъ инспекторъ, митрополита или неговъ замѣстникъ или архiereйския намѣстникъ, директора на гимназията (прогимназията), началника на Земледѣлската банка и инспектора на труда;

б) двама жители на околията, избрани отъ общинскитъ кметове въ околията, свикани на общо събрание отъ околийския началникъ за тая целъ и двама представители отъ мѣстнитъ благотворителни дружества или съюзи, по изборъ отъ тѣхъ.

Околийскиятъ комитетъ за обществено подпомагане се конституира, като избира изъ своята срѣда председателъ и неговъ замѣстникъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 15, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 16. Въ столицата, при Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве, се учредява централенъ комитетъ за обществено подпомагане, въ составъ:

а) председателтъ на Върховния административенъ съдъ или опредѣлениятъ постоянненъ неговъ замѣстникъ;

б) управителитъ на Българската земледѣлска банка и Българската централна кооперативна банка, или тѣхнитъ замѣстници;

в) главниятъ секретаръ при Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве и по единъ представителъ на министритъ на финанситъ, на търговията, промишлеността и труда, на народното просвѣщение, на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството;

г) директорътъ на народното здраве, началникътъ на отдѣление за социални грижи при Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве, представителитъ на благотворителнитъ съюзи: Съюза на сиропиталищата, Съюза за закрила на децата, Българския женски съюзъ и представителъ на Светия Синодъ.

Председателъ на централния комитетъ е главниятъ секретаръ на Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве, а неговъ замѣстникъ — лицето, избрано за такъвъ отъ централния комитетъ за обществено подпомагане.

Забележка. При нужда, централниятъ комитетъ повиква компетентни лица, както и представители на организиранитъ на иновѣрнитъ общини, които участвуватъ съ съвѣщателенъ гласъ“.

Въ чл. 16 при печатането е допустната грѣшка. Цѣлата буква б отъ този членъ бѣ заличена отъ комисията.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Оставатъ само три букви — а, в, г.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Буква в става буква б и буква г става буква в.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Еню Поповъ.

Е. Поповъ (з): Искамъ едно малко обяснение отъ г. докладчика. Казахте, че се заличава — коя буква?

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Буква б. Тя е изхвърлена отъ комисията, но по погрѣшка е отпечатана въ доклада на комисията.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тази буква я имаше въ първоначалния проектъ, но въ комисията се изхвърли.

Е. Поповъ (з): Азъ ще моля г. министра на вътрешнитъ работи да се съгласи, въ буква г, която сега става буква в и въ която се казва, че въ състава на централния комитетъ влизатъ директорътъ на народното здраве, началникътъ на отдѣлението за социални грижи при Министерството на вътрешнитъ работи и пр., да се прибави и директорътъ на труда и общественитъ осигуревки, който упражнява непосредственъ контролъ върху функциитъ на Дирекцията на труда.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И директорътъ на труда влиза въ централния комитетъ.

Е. Поповъ (з): Трѣбва изрично да се спомене това въ буква г.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Не е споменато изрично по технически съображения: не винаги той ще може да присѣствува въ заседанията на централния комитетъ. Затова е казано въ буква в, която става буква б: „представителъ на министра на търговията“. Нищо не прѣчи на министра на търговията да изпрати като свой представителъ въ централния комитетъ директора на труда.

А. Капитановъ (з): За главния секретаръ на Министерството на вътрешнитъ работи изрично е казано, че участвува

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Той ще завежда цѣлата тази работа.

А. Капитановъ (з): Именно тамъ, въ буква в, кждето е казано, че участвува главниятъ секретаръ на Министерството на вътрешнитъ работи, да се каже, че участвува и директорътъ на труда. Въ следващата буква г има пакъ представители на Министерството на вътрешнитъ работи — директорътъ на народното здраве и началникътъ на отдѣлението за социални грижи.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Значи, искате въ буква в, вмѣсто единъ представителъ на Министерството на търговията, да се каже, че участвува директорътъ на труда.

А. Капитановъ (з): Не. Да си остане и представителтъ на Министерството на търговията. Тогава и въ буква в не трѣбва да се споменава главниятъ секретаръ на Министерството на вътрешнитъ работи. Защо двама души да участвуватъ отъ Министерството на вътрешнитъ работи?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ Министерството на вътрешнитъ работи има началникъ на отдѣление за социални грижи.

А. Капитановъ (з): И началникътъ на отдѣлението за труда въ Министерството на търговията е лице, което се занимава съ социални грижи. Азъ мога да кажа, че въ Министерството на търговията началникътъ на отдѣлението за труда отговаря на главния секретаръ при Министерството на вътрешнитъ работи. И ако отъ Министерството на търговията, кждето има най-много работници, които трѣбва да се подпомагатъ, не турите началника на отдѣлението за труда, който и сега, по силата на закона, има такива грижи, нѣма да бжде пълненъ централниятъ комитетъ. Така че азъ искамъ, вѣнъ отъ представителя

на Министерството на търговията, въ централния комитет да влезе и директорът на труда.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата на родният представител г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Азъ ще моля г. докладчика да даде само едно обяснение: какво е отношението на отделеението за социални грижи при Министерството на вътрешните работи към работата на централния комитет: дали това сѫ две съвършено независими една от друга институции, безъ връзка помежду си?

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Отделението за социални грижи при Министерството на вътрешните работи е като всѣко друго отделение при министерството. Между другото, занимава се и сѫ дѣлото на благотворителността, сѫ утвърждение и неутвърждение устави на благотворителни дружества; занимава се сѫ преследване на социалните злини и т. н. То е едно отделение при министерството. Началникът на това отделение се туря въ състава на централния комитет, понеже ще се завежда цяла една служба. Сигурно тя ще бѣде при Министерството на вътрешните работи, канцеларията ще бѣде тамъ, и главният секретаръ ще носи отговорността. Той, главният секретаръ, по закона ще бѣде председател, защото министърът не може да отиде тамъ, а трѣбва да има единъ човѣкъ въмѣсто него. Началникът на отделението за социални грижи пѣкъ сигурно ще бѣде секретарът, който ще дирижира цялата работа. Иначе нѣма да имате отговорни лица. Сигурно въ министерството ще се отпуснат нѣколко стаи, въ които ще се помѣщава централният комитет. Въ него ще влезат по единъ представител от нѣкои министерства, въ това число и от Министерството на търговията. Това министерство нѣма да има нужда от другъ представител, освенъ от директора на труда. И затова би трѣбвало да се каже изрично, че влиза директорът на труда, защото кого другъ можете да турите въ централния комитет? Нѣма да турите началника на търговското отделение или началника на отделението за минитѣ. Естествено, ще бѣде директорът на труда. Министърът него ще прати.

А. Капитановъ (з): Въ буква г, където се казва, че влиза директорът на народното здраве, началникът на отделението за социални грижи при Министерството на вътрешните работи и пр., да се каже и „директорът на труда“.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Съгласенъ съмъ да се тури директорът на труда, но тогава вече нѣма да има нужда от другъ представител на Министерството на търговията.

А. Капитановъ (з): Не, и другият, предвиденъ въ точка в, която става точка б, да си остане.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Нѣма нужда; ще станатъ тогава 13 души — лошо число. Сега както е, ще бѣдатъ 12 души. Ние даваме по-голяма цифрина, като казваме „представител на Министерството на търговията“. Министърът на търговията да си опредѣли лицето. Ако не бѣде директорът на труда, може да бѣде нѣкой другъ началникъ специалистъ, който се занимава сѫ тѣзи въпроси. Азъ смѣтамъ, че така, както е сега, е много по-добре.

А. Капитановъ (з): Азъ смѣтамъ, че ще бѣде по-правилно да влезе директорът на труда, но да си има отделно и представител на Министерството на търговията.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Освенъ директора на труда, въ Министерството на търговията има началникъ на отделение за минитѣ, началникъ на отделение за търговията и пр. Какво ще правятъ тѣ въ централния комитет? Нѣма смисълъ. Директорът на труда ще влезе.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Централният комитетъ за обществено подпомагане по-скоро е една комисия, която ще решава.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Никаква комисия не е. Това е единъ колегиумъ, който ще взема решения и ще ги туря въ изпълнение. Въ Министерството на вътрешните работи отделението за социални грижи не е сѫ нѣкакви самостоятелни права. Това отделение тамъ не е нѣкаква дирекция, като напр. Дирекцията на народното здраве. Началникът на отделението за социални грижи

при министерството е обикновенъ началникъ, който получава нареждания отъ министра. Той се праща въ централния комитетъ, за да има една връзка и да се върти машината. Той ще дава съдействие, и пр. и пр.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Това искахъ да чуя.

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 16, както се докладва, въ смисълъ, че буква б се заличава, а букви в и г ставатъ букви б и в, и сѫ появивенята, които даде г. министърът, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 17. Въ градоветѣ София, Пловдивъ, Русе и Варна функционираатъ комитети, сѫ свои поддѣления и институти, въ съставъ: кметътъ или неговиятъ замѣстникъ, двама измежду общинските съветници или измежду жителитѣ на общината, избрани отъ общинския съветъ, председателътъ на черквата, началникътъ на градската санитарна служба, председателътъ на училищното настоятелство, мѣстниятъ инспекторъ на труда и трима избрани отъ представителитѣ на мѣстнитѣ благотворителни дружества или сѫюзи.“

Комитетитѣ въ тия градове се председателствуватъ отъ кметовѣ, а въ тѣхно отсъствие отъ лицето, избрано отъ комитета за замѣстникъ-председател и сѫ подчинени на централния комитетъ“.

Председателстващ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 17, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 18. Техническата работа по службата за обществено подпомагане се извършва отъ съответенъ платенъ персоналъ, който споредъ нуждата се опредѣля и назначава отъ съответнитѣ комитети.“

Щатовѣт на платения технически персоналъ при общинските комитети се утвърждаватъ отъ околийския комитетъ, а щатовѣт на околийскитѣ комитети и на тия въ София, Пловдивъ, Русе и Варна се утвърждаватъ отъ централния комитетъ за обществено подпомагане“.

Председателстващ С. Даскаловъ: Има думата на родниятъ представител г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Азъ моля г. министра на вътрешните работи, ако обича, да поясни малко по-добре какво ще бѣде правното естество на персонала въ тѣзи комитети — дали ще се считатъ държавни чиновници или не — защото за служителитѣ въ много подобни учреждения у насъ се създаватъ голѣми мъчнотии. Въ тѣзи комитети ще има и хора, които ще бѣдатъ платени, и трѣбва да се знае дали ще се считатъ като държавни чиновници или не, защото, ако се считатъ за такива и сѫ пенсионери, тогава, споредъ закона за бюджета на държавата, тѣ не ще могатъ да получаватъ пенсията си; или пѣкъ, ако не сѫ пенсионери, дали службата ще имъ се зачита за пенсия. Знаете, че сега има такъвъ споръ за чиновничитѣ въ Дирекцията за настаняване на бѣжанцитѣ и въ Дирекцията за храноизноса. Та бихъ искалъ, г. министре, да дадете сега едно тълкуване, за да се избѣгнатъ такива мъчнотии.

Председателстващ С. Даскаловъ: Има думата г. министърът на вътрешните работи и народното здраве.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Г-да! Действително, това е единъ доста щекотливъ въпросъ. Чиновничитѣ въ тѣзи комитети могатъ да се смѣтатъ и за държавни служители, но могатъ и да не се смѣтатъ за такива.

Г. Говедаровъ (д. сг): Въпросътъ е само за техническия персоналъ, който ще бѣде платенъ.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Да, останалиятъ персоналъ нѣма да бѣде платенъ. Въпросътъ е за техническия персоналъ — тия, които ще пишатъ на машина, и пр. и пр. Азъ смѣтамъ, че тия чиновници не могатъ да не бѣдатъ държавни служители, защото това ще бѣде една държавна институция. Тѣ ще бѣдатъ обикновени чиновници; не може да не се считатъ за държавни чиновници.

Г. Говедаровъ (д. сг): Много право. Точно така е.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Иначе не може да бѣде.

Ц. Таслаковъ (д): На този въпрос трѣбва да се погледне малко принципно. Не могат да се получават две заплати: и пенсия, и заплата.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ние сега не засѣгаме въпроса за двойнитѣ заплати.

Ц. Таслаковъ (д): Азъ смѣтамъ, че тъй трѣбва да се разбира — че не могат да получават и пенсията си.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Безспорно, щомъ сѣ чиновници, като другитѣ държавни чиновници, не могат, освенъ заплатата си, да получават и пенсия.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 18, както се докладва, съобсненията на г. министра, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Компетенция.

Чл. 19. Общинскиятъ комитетъ за обществено подпомагане:

- а) открива и посочва на околийския комитетъ за обществено подпомагане нуждаещитѣ се въ района на общината, както и вида и размѣра на необходимата помощъ;
- б) ходатайствува предъ общинския съветъ и околийския комитетъ за отпущане на необходимитѣ суми и материали за подпомагане на нуждаещитѣ се въ района на общината, евентуално и за прибирането и настаняването имъ въ надлежния приютъ;
- в) грижи се непосредствено за нуждаещитѣ се, като ги снабдява съ опредѣлената имъ помощъ и извършва надзора върху състоянието на сѣщитѣ;
- г) урежда и поддържа, споредъ нуждитѣ, бесплатни трапезарии, мѣста за пренощуване на останали безъ подслонъ нуждаещи се, подслони за деца на родители, задължени да ходятъ на работа;
- д) дава на околийския комитетъ сведения за мѣстата и лицата, където нуждаещитѣ се биха могли да изкарватъ своето препитание;
- е) следи и взема мѣрки въ района на общината за редовното изплащане (внасяне) на приходитѣ отъ такси, бери и волни пожертвувания, установени за поддържането на общественото подпомагане;
- ж) дава на околийския комитетъ всички поискани сведения и редовно му представлява своя тримесеченъ отчетъ;
- з) въ случай, че разполага съ свои достатъчни сръдства, съ одобрение на централния комитетъ за обществено подпомагане, може да урежда и свои приюти за подпомагане нуждаещи се, живущи въ района на общината“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че има мѣсто въ този членъ да се постави въ специаленъ пунктъ следниятъ текстъ, споредъ изложението, което ми е далъ Съюзътъ за закрила на децата въ България: (Чете) „Обсѣжда всички мѣрки, въ споразумение съ общинската служба за обществено подпомагане и благотворителнитѣ дружества, за уреждане и поддържане, споредъ нуждитѣ, бесплатни трапезарии, мѣста за пренощуване на останалитѣ безъ подслонъ нуждаещи се...“

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И Вие не сте разбрали законопроекта, както не го е разбралъ и този съюзъ!

Г. Говедаровъ (д. сг): Тая категория грижи къде ще бждатъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Коя категория грижи?

Г. Говедаровъ (д. сг): Именно уреждането на бесплатни трапезарии.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ законопроекта всичко е казано.

Г. Говедаровъ (д. сг): Моята мисль е друга. Нѣма защо да се отказва известно съдействие, което този комитетъ може да намѣри именно въ контактъ и разбирателство съ службитѣ за социални грижи при общината и министерството. Азъ смѣтамъ, че въ самия текстъ това е казано неточно, много смѣтно, когато така е по-конкретно, и ще имате една по-ясно поставена целъ и една по-добре решена задача.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г-да! Това е абсолютно излишно. Она, който ще дирижира това обществено подпомагане, ще обсѣжда — съ кого? — съ кмета на една община; второ, ще обсѣжда съ благотворителнитѣ дружества. Това е абсолютно ненуждно.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Има го въ буква г.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Преди всичко, общината е изцѣло въ разположение на общественото подпомагане. И кметътъ участвува. Общинскиятъ съветъ избира трима души.

Г. Говедаровъ (д. сг): Право е, г. министре. Корирамъ се.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 19, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 20. Околийскиятъ комитетъ за обществено подпомагане:

- а) се произнася върху исканията, решенията и дѣлата на общинскиятъ комитетъ и докладва за тѣхъ на централния комитетъ;
- б) взема решения относително навременността и целесъобразността на службата по обществено подпомагане въ всѣка община поотдѣлно;
- в) разрешава и одобрява разходитѣ на общинскиятъ комитетъ;
- г) ръководи и контролира дѣлото и службитѣ за обществено подпомагане въ околията;
- д) следи и контролира дейността на благотворителнитѣ дружества въ околията;
- е) отглежда помощитѣ, опредѣлени отъ централния комитетъ, за нуждаещитѣ се въ общинитѣ на околията;
- ж) при специална нужда, съ одобрението на централния комитетъ, открива и поддържа околийски заведения — приюти за настаняването и подпомагането на нуждаещитѣ се“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 20, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 21. Централниятъ комитетъ за обществено подпомагане:

- а) разпредѣля сръдствата и приходитѣ на общия фондъ за обществено подпомагане;
- б) ръководи и контролира всички служби и мѣроприятия за обществено подпомагане въ царството;
- в) опредѣля териториално районитѣ на всички заведения — приюти за обществено подпомагане и благотворителностъ;
- г) решава всички въпроси, повдигнати предъ него отъ комитетитѣ за обществено подпомагане;
- д) решава окончателно откриването, сливането или закриването на заведения и приюти за настаняването на нуждаещи се;
- е) разрешава и одобрява разходитѣ на околийскиятъ комитетъ и за обществено подпомагане.

Решенията на централния комитетъ могат да бждатъ обжалвани отъ околийскиятъ комитетъ предъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, който, ако намѣри, че известно решение на централния комитетъ трѣбва да се отмѣни, внася въ Министерския съветъ въпроса за разрешаване“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ ще моля г. министра на вътрешнитѣ работи, ако обича, да даде известни освѣтления и по тоя членъ.

Намирамъ, че добре е станало, гдето е премахнатъ окръжниятъ комитетъ, защото той действително бѣше само една инстанция въ повече, която нищо не допринасяше за улеснение на работата по общественото подпомагане. Обаче централниятъ комитетъ за обществено подпомагане, г-да, е най-важната инстанция, той е, може да се каже, сѣществената инстанция въ цѣлата организация на

общественото подпомагане. И одева се каза; че този комитетъ е извънредно многоброенъ — има 14 души съставъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: 12 сѣ.

П. Стайновъ (д. сг): Азъ ги изчислявахъ, споредъ законопроекта, 14; може да съмъ направилъ грѣшка. — Казвамъ, тя е най-важната инстанция. Азъ бихъ искалъ отъ г. министра, ако обича, да ни каже, понеже той въ края на краищата има право дори да отмѣнява — чрезъ Министерския съветъ, разбира се — решенията на тази инстанция, запазва ли се по неговитѣ, на министра, решения компетентността на Върховния административенъ съдъ? Тѣ сѣ административни актове и, като всички административни актове, и тѣ могатъ да бѣдатъ отнесени предъ Върховния административенъ съдъ за отмѣнение. Защото, г-да, този комитетъ, както казахъ, има извънредно важни функции: той въ известни случаи има право да посѣга даже на свободитѣ на гражданитѣ. Така, напр., той може да преустановява съществуването на известни частни благотворителни дружества; той може да определя районитѣ, въ които действуватъ разни заведения и приюти; той може да решава окончателно откриването, сливането и закриването на заведения и приюти. Въобще въ чл. 26 му се повѣряватъ извънредно важни функции, които, казвамъ, засѣгатъ свободитѣ на гражданитѣ. А щомъ се касае за свободитѣ на гражданитѣ — да има ли дружество, или да нѣма — тия свободи на гражданитѣ не могатъ да бѣдатъ оставени само на администрацията.

Азъ бихъ молилъ г. министра на вътрешнитѣ работи да даде едно тълкувание — което, впрочемъ, ще бѣде съгласно съ цѣлия законъ — че въ края на краищата административнитѣ актове, било на комитета, било на министра, било на Министерския съветъ, ще бѣдатъ обжалвани предъ Върховния административенъ съдъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): По начало тѣ подлежатъ на обжалване предъ Върховния административенъ съдъ.

П. Стайновъ (д. сг): По начало асѣмъ не може да бѣде иначе.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Г-да! Въ буква д на чл. 21 погрѣшно е отпечатана думата „окончателно“; тя е изхвърлена отъ комисията. Текстътъ остава така: (Чете) „решава откриването, сливането или закриването на заведения и приюти за настаняването на нуждаещи се“. Въ следващата буква е съюзътъ „и“ на втория редъ сѣщо погрѣшно е напечатанъ; той е излишенъ, нѣма никаква нужда отъ него.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цвѣтко Таслаковъ.

Ц. Таслаковъ (д): По въпроса, който се повдигна отъ г. Стайновъ, ще кажа, че нѣма нужда да се туря още една инстанция.

П. Стайновъ (д. сг): Тя си е по законъ, безъ да го пишешъ.

Ц. Таслаковъ (д): И безъ това ще има много разтакане. За да се приеме въ единъ институтъ единъ нуждаещъ се, единъ изоставенъ човѣкъ на улицата, ще трѣбва да се изпълни дълга процедура. Прибавянето на тази инстанция ще създаде едно разтакане на работата, което нѣма да допринесе нищо. Азъ бихъ казалъ: ако ще се отива и до Административния съдъ и той не разреши въпроса, отъ тамъ нататкъ при кого ще се отива? При дѣдо Господъ ли? За такива работи не трѣбватъ толкова инстанции.

П. Стайновъ (д. сг): Адвокатъ сте. Язкъ, че приказвате така!

Г. Говедаровъ (д. сг): Едно дружество, при неправилното му закриване, трѣбва да има право на обжалване предъ Административния съдъ.

Ц. Таслаковъ (д): Толкова комитети и единъ министъръ като не решатъ правилно, не знае кой ще реши. Азъ въставамъ противъ предложението на г. Стайновъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г-да! Законопроектътъ не предвижда обжалване предъ Административния съдъ...

Г. Говедаровъ (д. сг): Не го предвижда изрично.

П. Стайновъ (д. сг): Нѣма и нужда.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: ... затова, защото законопроектътъ иска, като създаде всички необходими гаранции за правилностъ по решаването на въпроситѣ за общественото подпомагане въ страната, да съсредоточи всички тия въпроси въ надлежнитѣ инстанции, които да дадатъ едно окончателно решение на всички въпроси, свързани съ дѣлото за общественото подпомагане. И затова вие виждате даже, че въ случай, когато околийскиятъ комитетъ влѣзе евентуално въ разногласие съ централния комитетъ, вие търсимъ да дадемъ една нова инстанция, където да може да се обсъди въпросътъ и да може евентуално да се даде право даже на околийския комитетъ, макаръ че е въ споръ съ централния комитетъ — защото и централниятъ комитетъ трѣбва да бѣде подъ известно наблюдение. И се намѣри за най-целесъобразно такива спорове да се разрешаватъ отъ Министерския съветъ, който, като най-висше държавно учреждение, може да има една компетентна дума. Касае се, г-да, не за лични права, а се касае за обществени права. Дали едно благотворително заведение трѣбва да остане да съществува, или да се ликвидира, какъ да се разпредѣлятъ известни суми за благотворителностъ — това сѣ въпроси, които ще се решаватъ отъ централния комитетъ. Сега, ако ние дадемъ право на частнитѣ дружества, които се закриватъ, да обжалватъ, то ще бѣде действително една безконечна работа.

Г. Говедаровъ (д. сг): Само една инстанция иматъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля Ви се! Нѣма какво да обжалватъ, затова, защото едно дружество, което сега съществува, може да бѣде разтурено, ако сѣ налице условията, които се изискватъ отъ закона.

Г. Говедаровъ (д. сг): Но дали тия условия сѣ налице, Върховниятъ административенъ съдъ ще каже. Той ще бѣде контролъ надъ изпълнителната властъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ централния комитетъ вие имате като членъ, който влиза по право, даже председателя на Административния съдъ, което е известна гаранция. Нѣмамъ нищо противъ това, което вие предлагате.

П. Стайновъ (д. сг): Стига да не го предрешавате.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ не го предрешавамъ. Правя следната декларация: ако възъ основа на действащото законодателство подобна наредба допуща обжалване, тогава — да. Тукъ да не поменаваме нищо.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 21 както се докладва, като се премахне думата „окончателно“ отъ буква д и съюзътъ „и“ отъ буква е, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 22. Бюджетитѣ на отдѣлнитѣ комитети, както и устройството на службитѣ при тѣхъ, се утвърждаватъ отъ по-горния комитетъ. При разногласие, въпросътъ за окончателно решение може да се отнесе предъ още по-горната инстанция.

Бюджетътъ на централния комитетъ се внася отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве въ Министерския съветъ за разглеждане и одобрение.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 22, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 23. Комитетитѣ за общественото подпомагане сѣ юридически личности. Тѣ могатъ да придобиватъ всѣкакъвъ видъ имоти. Тѣхенъ законенъ представителъ е тѣхниятъ председателъ или специално упълномощеното отъ комитета лице.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Азъ ще моля, г. министра само да помисли, дали не би се налагало тукъ, отъ гледна точка на стилистическа коректностъ, да се намѣри друго название. Казано е, че комитетитѣ за общественото подпомагане

сж юридически личности. Защото въ чл. 12, мисля, се постановява, че комитетитъ сж органи . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: А, не.

П. Стайновъ (д. сг): По-рано го имаше.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това е за дружествата — че сж органи на службата за обществено подпомагане.

П. Стайновъ (д. сг): Органъ не може да бжде юридическа личностъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Може. Има държавни органи, които сж юридически личности.

П. Стайновъ (д. сг): Не може. Напр., вземете училищнитъ настоятелства. Юридическа личностъ е училищната община, а неинъ органъ е училищното настоятелство. Тукъ, наистина, наричаме съ едно и сжщо име и юридическата личностъ, и органа. Азъ правя само една сюжестия, да се размисли.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тамъ е казано, че сж органи на общественото подпомагане. Повече е описателно, за да се знае какви сж функциитъ и целитъ, а тукъ е за юридическата личностъ.

П. Стайновъ (д. сг): Мисля, че не е лошо да се помисли по този въпросъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 23, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Преди да се докладва чл. 24, г. г. народни представители, дълга да ви съобща, че отъ Министерството на финанситъ е постѣпилъ законопроектъ за отпущане народна пенсия на д-ръ Тодоръ Гатевъ, бившъ министъръ, и на съпругата на починалия бившъ министъръ-председателъ Андрей Ляпчевъ — Констанца А. Ляпчева отъ гр. София. (Вж. прил. Т. I, № 40)

Тоя законопроектъ ще бжде отпечатанъ, раздаденъ на г. г. народнитъ представители и поставенъ на дневенъ редъ.

Продължавайте, г. докладчикъ.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„IV. Службата за обществено подпомагане.

Чл. 24. Всички организации и инициативи за обществено подпомагане, безразлично дали сж частни или обществени, се намиратъ подъ контрола на централния комитетъ за обществено подпомагане“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 24, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 25. Въ двумесеченъ срокъ отъ влизането на настоящия законъ въ сила, всички дружества и институти, които подпомагатъ нуждаещитъ, сж длъжни да се впишатъ въ специаленъ регистъръ при централния комитетъ, като за тая целъ подадатъ надлежна молба, заедно съ устава (статута), подробенъ отчетъ на наличнитъ имъ материални сръдства и имоти, както и подробенъ отчетъ за резултатитъ отъ тѣхната дейностъ.

Едновременно съ това, всѣка заварена частна организация за обществено подпомагане декларира, дали желае да функционира самостоятелно или да се причисли къмъ публичната служба за обществено подпомагане“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 25, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 26. Възъ основа на подадената декларация централниятъ комитетъ решава, дали и кои отъ заваренитъ организации и институти се причисляватъ къмъ публичната служба за обществено подпомагане.

Активитъ и пасивитъ на организациятъ, причислени къмъ публичната служба, минава къмъ съответния комитетъ за обществено подпомагане и се издържатъ въ бждеще отъ общия фондъ за обществено подпомагане.

Капиталитъ и имотитъ на частнитъ дружества и институти за обществено подпомагане, причислени къмъ пу-

бличната служба, се завеждатъ като собственостъ на самитъ дружества, обаче се управляватъ и приходитъ имъ се използватъ споредъ нарежданията на респективнитъ комитети за обществено подпомагане.

Управителнитъ съвети и настоятелства на такива частни дружества и институти функциониратъ като органи на публичната служба за обществено подпомагане съобразно отредения имъ районъ на дейностъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Христо Георгиевъ.

Д-ръ Х. Георгиевъ (нап. л. о): Г. г. народни представители! Чл. 26 е единъ отъ най-важнитъ членове на законопроекта, понеже той урежда по-нататъшното съществуване на досегашнитъ благотворителни дружества.

Чл. 26 има четири алинеи. Първата алинея на чл. 26 не предизвиква никакви възражения. Втората алинея се занимава съ въпроса за капиталитъ, за актива и пасива на заваренитъ благотворителни дружества. А третата и четвъртата алинеи уреждатъ бждещата управа на заваренитъ благотворителни дружества.

Споредъ проекта на комисията, активитъ и пасивитъ на организациятъ, които се причисляватъ къмъ публичната служба за общественото подпомагане, минаватъ въ разпореждане на съответнитъ комитети, като имотитъ имъ оставатъ да се завеждатъ като тѣхна собственостъ.

Съ така редактирания членъ, споредъ мене, ще се спѣне извънредно много дейността на частната благотворителностъ, защото следващитъ нѣколко реда говорятъ, че всички тѣзи дружества, които ще бждатъ причислени къмъ службата за общественото подпомагане, осигуряватъ своята издрѣжка отъ това обществено подпомагане. По такъвъ начинъ стимултъ, който движи тия дружества, за да добиятъ сръдства, за да могатъ да развиятъ своята дейностъ, ще престане да действа. Всѣко едно дружество, което бжде причислено къмъ института за общественото подпомагане, осигурено за своята издрѣжка, нѣма да има по-нататкъ потикъ къмъ работа, къмъ събиране на сръдства, защото единъ пътъ зачислено къмъ този фондъ, то нѣма да има по-нататкъ никакви грижи за осигуряване издрѣжката на института, който поддържа. А споредъ мене частната благотворителностъ въ туй отношение може да направи много. Защото тя е, която, като я впрегнете, може да намѣри сръдства отъ тамъ, където държавнитъ органи не могатъ да бъркатъ и да извадятъ. Това едно.

Второ. Съ преминаването въ института за общественото подпомагане на актива и пасива на тѣзи дружества се посѣга, тѣй да се каже, върху имотитъ, се посѣга върху придобивкитъ на тия дружества. А ние знаемъ споредъ доклада на г. министра, че тѣзи дружества притежаватъ единъ капиталъ надъ 155 милиона лева.

Смѣтамъ, че ще бжде по-добре, ако г. министъртъ се съгласи, редакцията на този членъ да бжде промѣнена въ смисълъ, че дружествата продължаватъ по-нататкъ своята дейностъ, иматъ право да събиратъ сръдства, като разходването на тѣзи сръдства става въ съгласие — не по разпореждане — съ института за обществено подпомагане. По такъвъ начинъ частната инициатива ще има възможностъ да се прояви, и сръдствата, които ще придобива, ще има възможностъ по свое разбиране да ги изразходва, като, разбира се, контролата на общественото подпомагане ще съгласува тия разходи съ нуждитъ на общественото подпомагане. По този начинъ ще се дойде до координация на дветъ дейности. Инакъ, приемете ли редакцията така, както е, нѣма да имате никаква дейностъ, нѣма да имате никакъвъ потикъ къмъ работа, защото сръдствата за издрѣжката на тѣзи институти ще бждатъ дадени отъ института за обществено подпомагане и тия институти нѣма да иматъ стимулъ да проявяватъ дейностъ.

Това, що се касае до минаването на актива и пасива на организациятъ, причислени къмъ публичната служба за обществено подпомагане, съгласно чл. 26 отъ законопроекта.

Смѣтамъ, че ако се махне втората алинея на чл. 26 и остане третата, съ следния текстъ: (Чете) „Капиталитъ и имотитъ на частнитъ дружества и институти за обществено подпомагане, причислени къмъ публичната служба, се завеждатъ като собственостъ на самитъ дружества“ — думитъ „обаче се управляватъ и разходитъ имъ се използватъ споредъ нарежданията“, да се премахнатъ и замѣнятъ съ думитъ „и приходитъ имъ се разходватъ въ съгласие съ респективнитъ комитети за обществено подпомагане“, ще можемъ да намѣримъ разумния компромисъ на дветъ начала и едно правилно и добро решение.

По-нататкъ, последната алинея има следния текстъ: (Чете) „Управителнитъ съвети и настоятелства на такива

частни дружества и институти функционират като органи на публичната служба за общественно подпомагане, съобразно отредения имъ районъ на дейностъ“.

Споредъ думитѣ на г. министра, трѣбва да разберемъ, че съ включване на частнитѣ дружества и институти въ този институтъ за общественно подпомагане, като негови органи, тѣхната самостоятелностъ не се отнема, тѣ продължаватъ да действуватъ самостоятелно, тѣ иматъ инициатива, иматъ известна автономностъ, обаче всичко това става въ съгласие и подъ контролата на службата за общественно подпомагане.

Смѣтамъ за ясностъ и пълнота и за да се избѣгнатъ тълкувания, г. министърътъ би трѣбвало да се съгласи съ едно допълнение, което да уясни, какво се разбира подъ думитѣ „органи на службата за общественно подпомагане“. И азъ смѣтамъ, че ако къмъ тѣй поставения текстъ поставите думитѣ, че тѣзи дружества се управляватъ отъ своитѣ съвети или настоятелства, по утвърдени отъ върховния комитетъ за общественно подпомагане уставни, ще може по такъвъ начинъ да гарантираме нуждата самостоятелностъ, която е необходима, за да може да се проявява частната инициатива; същевременно ще имаме пълна гаранция, че тѣзи институти ще действуватъ по устава, който предварително комитетътъ е утвърдилъ подъ своя непосредствена контрола. Приемете ли тия две поправки въ тоя чл. 26, смѣтамъ, че голѣмиятъ страхъ, който се поражда у хората, които боравятъ съ частната благотворителностъ, ще се премачне и ще се даде едно справедливо решение. Този въпросъ тревожи много хора, които сѣ отдали въ служба на общественото подпомагане. Тѣ смѣтатъ, че сѣ застрашени въ своята дейностъ, защото, споредъ тѣхъ, законътъ съдържа неясноти, които тукъ му е мѣстото да ги уяснимъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ се присъединявамъ къмъ бележитѣ на г. д-ръ Георгиевъ. Имамъ да добавя само следното.

Вѣрно е, че съ този текстъ на закона ще трѣбва да не унищожаваме сега съществуващитѣ благотворителни дружества, нито пъкъ, като ги оставимъ да съществуватъ, фактически да ги парализираме. Смѣтамъ, че ще трѣбва да се установи най-напредъ една тѣсна връзка и известни условия, при които да има съгласуване на дейността на нашитѣ благотворителни дружества и, на второ мѣсто, смѣтамъ, че ще бѣде нужно, освенъ общиятъ контролъ, да се предвиди, че бюджетитѣ на тѣзи дружества ще трѣбва да бѣдатъ утвърждавани отъ централния комитетъ за общественно подпомагане. Нѣма подобъръ начинъ да се постави подъ контролъ дейността и произволята, инициативитѣ, начинанията на тѣзи благотворителни дружества, освенъ този, когато ще искате бюджетитѣ — редовни или извънредни — на тѣзи благотворителни дружества да бѣдатъ одобрявани отъ централния комитетъ.

Съ тази мѣрка и съ тѣзи пояснения, къмъ онѣзи, които изказа моятъ другаръ, г. д-ръ Георгиевъ, азъ смѣтамъ, че г. министърътъ на вътрешнитѣ работи ще се съгласи и ще внесе съответни подобрения въ законопроекта. Бюджетитѣ на частнитѣ благотворителни дружества, прочее, ще следва да бѣдатъ одобрявани отъ централния комитетъ, а не само дейността имъ, постфактумъ, като свършенъ фактъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Чл. 26, както имамъ честта и вчера да кажа, изглежда, че даде поводъ за много недоразумения. Всичкитѣ атаки и критики, както се направиха, бѣха несправедливи и несъобразни съ самия духъ на законопроекта. Защото вие виждате, че законопроектътъ, както обяснихъ още при гласуването на първо четене, предвижда да се запазятъ евентуално частнитѣ благотворителни дружества, . . .

Г. Говедаровъ (д. сг): Безъ да бѣдатъ злепоставени.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Безъ да бѣдатъ злепоставени. — . . . които не желаятъ да влѣзатъ въ обществената служба за общественото подпомагане, да си останатъ отдѣлно, обаче, както всѣка обществена инициатива, ще трѣбва да стоятъ подъ контролата на властта, както се учредява тя въ този законопроектъ. За онѣзи дружества, обаче, които влизатъ въ публичната служба за общественото подпомагане, даже е предвидена, както ви-

ждате, известна автономия, известна самостоятелностъ. Много лица, обаче, не пожелаха да разбератъ, че по начало то е предвидено. Това показва и самиятъ фактъ, че въ първоначалния текстъ на законопроекта се цитираха уставитѣ, статутитѣ на самитѣ благотворителни дружества като едни наредби, които оставатъ до известна степенъ въ сила. Освенъ това въ последната алинея на чл. 26 се признаватъ като органи на публичната служба за общественно подпомагане управителнитѣ съвети и настоятелствата на такива частни благотворителни дружества. Следователно, споредъ внесения законопроектъ, както обяснихъ и при първото четене на законопроекта, се дава известна самостоятелностъ, обаче тя трѣбва да бѣде съгласувана, трѣбва да бѣде турена въ известна хармония съ цѣлото дѣло по общественото подпомагане, регламентирано сега съ настоящия законопроектъ.

Сега г. д-ръ Георгиевъ и г. Говедаровъ искатъ едно уяснение на чл. 26. Нѣмамъ нищо противъ да се уясни.

Иска се изхвърлянето на втората алинея: „Активътъ и пасивътъ на организациитѣ, причислени къмъ публичната служба, минаватъ къмъ съответния комитетъ за общественно подпомагане и се издържатъ въ бѣдеще отъ общия фондъ за общественно подпомагане“. Иска се да се каже, че „частнитѣ благотворителни дружества се издържатъ отъ фонда за общественно подпомагане. Обаче активъ и пасивъ на едно дружество какво значатъ? Отъ една страна дружеството има дългъ, отъ друга страна има да взема — това е активъ и пасивъ. Всичко това трѣбва да се вземе подъ внимание, когато се отпущатъ срѣдства отъ фонда за издържката на тѣзи дружества.

Г. Говедаровъ (д. сг): Използуването на приходитѣ да бѣде въ разпореджане на комитета. Нѣма нужда активътъ да мине като собственостъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Добре, приемамъ. Този втора алинея е една описателна алинея и тя, сама по себе си, нѣма никакво значение. Азъ съмъ съгласенъ да изхвърлимъ тази алинея, за да нѣма никакво недоразумение. Безспорно, когато едно дружество дойде въ публичната служба по общественото подпомагане ще се види какъвъ активъ и пасивъ има; ще се види какви нужди има, за които трѣбва да се отпущнатъ срѣдства отъ фонда и пр. Това е ясно.

Г. Говедаровъ (д. сг): Собствеността си остава.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Така че, съгласенъ съмъ да се изхвърли втората алинея.

Съгласенъ съмъ също да се уясни и алинея трета: „Капиталитѣ и имотитѣ на частнитѣ дружества и институти за общественно подпомагане, причислени къмъ публичната служба, се завеждатъ като собственостъ на самитѣ дружества, обаче се управляватъ и приходитѣ имъ се използватъ споредъ нарежданията на респективнитѣ комитети за общественно подпомагане“. Г. д-ръ Георгиевъ иска да се каже, че приходитѣ имъ се използватъ въ съгласие съ респективнитѣ комитети за общественно подпомагане. Нѣмамъ нищо противъ да се каже, че приходитѣ се използватъ въ съгласие съ респективнитѣ комитети за общественно подпомагане.

Г. Говедаровъ (д. сг): Азъ повдигнахъ въпроса, че бюджетитѣ на тия дружества, които сѣ вѣнъ отъ комитетитѣ за общественно подпомагане, да се утвърждаватъ отъ централния комитетъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Що се отнася до бюджетитѣ, нѣма какво да говоримъ. Тѣзи дружества иматъ известна самостоятелностъ и нѣма какво да се бъркаме въ това отношение.

Г. Говедаровъ (д. сг): Да се предвиди единъ контролъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Съгласенъ съмъ да се добави, че се утвърждаватъ и уставитѣ имъ.

Д-ръ Х. Георгиевъ (нац. л. о): Да се уясни какво се разбира подъ „органи на публичната служба за общественно подпомагане“.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Организациитѣ, причислени къмъ публичната служба, оставатъ съ своитѣ управителни тѣла и настоятелства. Съгласенъ съмъ да се каже, че тѣзи дружества се управляватъ съгласно тѣхнитѣ уставни, утвърдени отъ централния комитетъ, обаче въ духа и рамкитѣ на настоящия законъ. Въ известни уставни може да има постановления, които сѣ derogирани отъ това

постановление на закона Съгласенъ съмъ, значи, да се добави и това. Ето защо, моля, този членъ 26 да придобие следната редакция.

Алинея първа остава така, както е докладвача.

Алинея втора се изхвърля.

Алинея трета става алинея втора и добива следната редакция: „Капиталитъ и имотитъ на частнитъ дружества и институти за обществено подпомагане, причислени къмъ публичната служба, се завеждатъ като собственост на самитъ дружества, обаче приходитъ имъ се използватъ въ съгласие съ респективнитъ комитети за обществено подпомагане“.

Алинея четвърта, която става алинея трета, си остава така, както е: „Управителнитъ съвети и настоятелства на такива частни дружества и институти функциониратъ като органи на публичната служба за обществено подпомагане, съобразно съ отредения имъ районъ на дейност“.

Прибавя се нова, четвърта алинея: „Тъзи частни благотворителни дружества се управляватъ съгласно утвърденитъ имъ отъ централния комитетъ устави и въ духа и рамкитъ на настоящия законъ“

Д-ръ Х. Георгиевъ (наш. л. о): Разбира се, че уставитъ на всички такива дружества трѣбва да се утвърждаватъ отъ централния комитетъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 26, заедно съ предложенитъ отъ г. министра поправки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 27. Частни дружества и институти, които не желаятъ да се присъединяватъ къмъ публичната служба за обществено подпомагане и останатъ да съществуватъ самостоятелно, макаръ и да сѣ подъ контрола на централния комитетъ, сѣ длъжни сами да се издържатъ. На подобни частни дружества и институти могатъ да се отпускатъ помощи и пособия отъ общия фондъ за обществено подпомагане само по предложение на околийскитъ комитети и съ решение на централния комитетъ. Въ такъвъ случай се опредѣлятъ и задълженията на тия частни дружества и институти при извършването на службата въ областта на общественото подпомагане“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 27, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

Чл. 28. Възъ основа доклада на околийския комитетъ или по своя инициатива централниятъ комитетъ може да обяви съ мотивирано решение известни инициативи, дружества и институти за обществено подпомагане като безполезни, нецелесъобразни или вредни за обществото и държавата, вследствие на което се разформироваатъ и закриватъ съ заповѣдъ на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г-да! Като вземамъ актъ отъ декларацията на г. министра на вътрешнитъ работи, направена по чл. 21, че решенията на министра могатъ да бждатъ обжалвани предъ Върховния административенъ съдъ, акс последниятъ намѣри, че могатъ да бждатъ обжалвани предъ него, азъ искамъ да обърна вниманието ви специално върху тоя членъ. Защото, г-да, единъ упрѣкъ, който се прави много често вънъ въ обществото и въ печата срещу този законъ, е, че този законъ билъ бюрократизиралъ общественото подпомагане, етатизиралъ го. Въобще иска се да се изтъкне, че този законъ ще има за последствие не само да не насърчава частната инициатива за обществено подпомагане, но дори да я спъва. И действително на практика може да се яви едно съревуване, една конкуренция между околийскитъ комитети и съществуващитъ частни благотворителни дружества. То е много естествено. Ето защо, щомъ тукъ се дава право на централния комитетъ да пристѣпва къмъ разтуряне, да обяви съ мотивирано решение известни инициативи, дружества и институти за обществено подпомагане като безполезни, нецелесъобразни или вредни за обществото и държавата, би могло много лесно да се изпадне, г. министре, въ произвол, като напр. бжде заблуденъ министърътъ да утвърди разтурянето на известно дружество,

което разтуряне не е оправдано, и по този начинъ да се извърши едно посегателство върху свободата на гражданитъ — сами, когато искатъ, макаръ подъ контрола на държавата, да организиратъ по свой починъ обществено подпомагане. Азъ намирамъ, че гаранцията, която има гражданството срещу тия разтурвания, каточели не е достатъчна. И азъ бихъ помолилъ г. министра да помисли и при третото четене да ни съобщи дали не би могло да се намѣри една по-голяма гаранция за законността на решенията, съ които се разтурватъ частнитъ благотворителни дружества. Напримѣръ, такава гаранция би могла да бжде задължителното обнародване на министерската заповѣдъ въ „Държавенъ вестникъ“; по този начинъ да стане обществено достойно това разтуряне и само следъ това да може да се пристѣпи къмъ разтурянето на частни благотворителни организации. Това ще бжде една гаранция, за да нѣма произволни разтурвания.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Въ чл. 28 се визира какво централниятъ комитетъ по донесение или самъ може да обяви съ мотивирано решение известни инициативи, дружества и институти за обществено подпомагане, като безполезни и нецелесъобразни или вредни за обществото и държавата, вследствие на което тѣ се разформироваатъ и закриватъ съ заповѣдъ на министра на вътрешнитъ работи и народното здраве. За менъ този членъ е неясенъ.

М. Бечевъ (д): Само той ли? Колко работи има неясни за тебе!

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Азъ не се смѣя на бѣлитъ бради, безъ да докачамъ нѣкого. Азъ съмъ изпиталъ това, което се мѣчатъ да узаконите, непосредствено следъ 9 юний на моя грѣбъ. (Смѣхъ) И вие ще трѣбва да видите изминалия се път, и тогава да създавате закони. Следъ 9 юний, когато бѣхме въ затворитъ, казахъ, че се събираха помощи за подпомагане на онѣзи, които бѣха въ затъритъ. Вие какво правѣхте? Арестувахте комитетитъ и не позволявахте да се подпомагатъ беднитъ пострадали семейства.

Г. Говедаровъ (д. сг): Това е фантазия.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Това е фактъ. Онзи, който вземаше инициатива да събира храни, за да подпомага бедствуващитъ, вие го арестувахте. Защо сега отричате факта? Азъ съзирамъ въ този членъ — и нека да не бжде смѣшно никому — утрешния денъ. Тукъ въпросътъ е за обществено подпомагане, за милосърдие. Кои ще сѣ тия благотворителни дружества, които ще отидатъ противъ държавата, противъ държавния строй, та ще трѣбва да се разтурватъ? Вие трѣбва да бждете ясни, категорични и да кажете, че тия и тия лица, които събиратъ въ натура храни, за да подпомагатъ, сѣ вредни за обществото, сѣ вредни за държавата. Споредъ менъ, въ настоящия законъ нѣма мѣсто за чл. 28. Да вземемъ единъ примѣръ. Комунистическата партия организира събирането на известни помощи, за да подпомогне своитъ членове въ затвора. Въ такъвъ случай вие ще кажете: на основание чл. 28 не може да се събиратъ тия помощи.

Г. г. народни представители! Ако вникнете въ дълбокия смисълъ на подпомагането, не би следвало да приемете тоя членъ така, както е. Нѣкой силенъ на деня утре ще каже, че Х или У не се занимава съ благотворителностъ, че събира срѣдства за други цели. И ще видите, че ще настане една аномалия, ще почнатъ да се преследаватъ нѣкои лица. Може нѣкой да казватъ каквото шагъ, но нѣма да питате пътника, а патника, който е изпиталъ непосредствено злото.

Затова азъ моля г. министра и почитаемото народно представителство да се съгласятъ да се изхвърли тоя членъ. Благотворителнитъ дружества нѣма какво да ги разтуряте и да спирате инициативи на частни лица. Защо ще ги ограничавате? Ако се докаже, че събиранитъ суми не отиватъ за опредѣлената целъ, имате други закони, съ които можете дружествата да ги разтурите. Та моля г. министра и г. г. народнитъ представители да се съгласятъ чл. 28 да се премахне. Той поражда съмнение, което утре ще бжде безспоренъ фактъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Крумъ Кораковъ

К. Кораковъ (д): Г. г. народни представители! Въпросът се касае за прекратяване на инициативи и дружества за обществено подпомагане. Съгласно току-що приетия чл. 23, тия сдружения съ юридически лица, следователно, тяхното прекратяване тръбва да стане по специалния законъ за юридически лица. Съгласно чл. 30 отъ тоя законъ: (Чете) „Сдружението се прекратява съ решение на надлежния окръженъ съдъ по искане на прокурора или на всъки заинтересованъ, ако е станало неплатежеспособно или ако дейността му е противна на закона, общественния редъ и на добрите нрави“. А съгласно чл. 1 отъ закона за юридическите лица, всички благотворителни дружества съ юридически лица — нѣщо което се постановява и въ току-що приетия чл. 23 на законопроекта.

Следователно, тия спорове се явяватъ съвършено излишни. Въ чл. 28 тръбва да се каже само, че прекратяването на дружествата за обществена благотворителностъ става съгласно чл. чл. 29 и 30 отъ закона за юридическите лица. Тогава, безспорно, ще има много по-голяма гаранция.

Донѣкъде е основателно, може би, спасението на г. Аврамъ Аврамовъ и г. Петко Стайновъ, че може да се намѣри министъръ, който да разтуря нѣкои дружества. За да се избѣгнатъ тия опасения, нужно е да се прибѣгне къмъ процедурата на специалния законъ за юридическите лица.

Азъ моля г. министра, за да има хармония между разпореденията на тоя законопроектъ и на закона за юридическите лица — защото, както казахъ, съгласно чл. 23 на законопроекта благотворителните дружества съ юридически лица — да се съгласи да предвидимъ въ чл. 28 приложението на специалната процедура на закона за юридическите лица за прекратяване на такива дружества. А прекратяванията могатъ да бѣдатъ двойки: или прекратяване на дружеството по право, въ съгласие съ постановлението на чл. 29 отъ закона за юридическите лица, или прекратяване по искане на нѣкое заинтересовано лице, съгласно чл. 30 отъ закона за юридическите лица. Въ случай че нѣкое дружество почне да върши работи противни на общественния порядъкъ, кое е онова лице, което може да поиска прекратяването на това дружество съ решение отъ окръжния съдъ? Това ще бѣде или околийскиятъ комитетъ, или централниятъ комитетъ, или най-после самия министъръ на вътрешнитѣ работи, който е върховниятъ контролоръ на благотворителнитѣ дружества. По този начинъ разтурянето или прекратяването на тия дружества ще бѣде въ рѣцетъ на окръжния съдъ и ще имаме по-голяма гаранция, че често пѣти тая функция на министра нѣма да бѣде прилагана съвършено безконтролно.

Г. Говедаровъ (д. сг): Много усложнена работа.

К. Кораковъ (д): Тогава и г. Аврамъ Аврамовъ ще бѣде спокоенъ, и г. Петко Стайновъ ще бѣде спокоенъ, че нѣма да има несправедливости при прекратяването на тия дружества.

Следователно, правя предложение и моля г. министра да се съгласи, прекратяването на всичките дружества . . .

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

К. Кораковъ (д): . . . да става съгласно чл. чл. 29 и 30 отъ закона за юридическите лица.

Г. Говедаровъ (д. сг): Не, не!

К. Кораковъ (д): Тогава чл. 28 ще добие съвършено друга редакция — тая, която азъ предлагамъ сега.

Г. Говедаровъ (д. сг): Много сложна е процедурата по закона за юридическите лица.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Оная материя е съвършено друга.

Г. Говедаровъ (д. сг): Това е специаленъ кодексъ за тая материя. Нѣма защо да се позоваваме на закона за юридическите лица.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г-да! Чл. 28 отъ законопроекта предвижда разформирването, унищожаването на благотворителни дружества и институти, когато се намѣри, че тяхното съществуване е или безполезно . . .

Г. Говедаровъ (д. сг): Или вредно.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: . . . или вредно, защото има и такива дружества, които действително тръбва да се считатъ, че сѣ безполезни. Тѣ често пѣти сѣ окупирали известни инициативи и залъгватъ обществото. Такива дружества сѣ безполезни, нецелесъобразни, а понѣкога и вредни. Така, както функционирайтъ, се вижда, че тѣ не могатъ да постигнатъ целта, която сѣ си поставили, или пъкъ сѣ вредни за обществото и държавата, а това е много важно. Какво значи „вредни за обществото и държавата“? Представете си, че въ България се образува едно благотворително дружество, даватъ му се облиги, но то действа така, че прави българитѣ небългари, работи да се отказватъ тѣ отъ своята националностъ. Може ли българската държава да търпи подобно дружество? Очевидно не. Ако се констатира това, дружеството тръбва веднага да се разтури. Или се вземе инициатива да се организира благотворителностъ за лица, които очевидно сѣ въ борба срещу държавата. Или нѣкой чужда държава вземе да организира една такава помощъ въ страната. Можемъ ли ние да допустнемъ това? Очевидно не. Тѣзи сѣ главнитѣ съображения, които ни накараха да предвидимъ това постановление. Въ България можемъ да очакваме, че ще се намѣрятъ инициативи, които, по внушения отъ вънъ, ще целятъ да правятъ българитѣ небългари или да ги правятъ опасни елементи за своята държава. Можемъ да дойдемъ и до това положение.

Тукъ въ тоя чл. 28 се даватъ всички гаранции, чрезмѣрно голѣми.

Г. Говедаровъ (д. сг): На общо основание заповѣдта за разтуряне на дружество подлежи на обжалване.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Да, на общо основание подлежи на обжалване. — Досега въ сѣщностъ, въ името на общественния редъ, министърътъ на вътрешнитѣ работи имаше право самъ да разтуря такива дружества. Вие знаете, че по закона за дружествата министърътъ на вътрешнитѣ работи издава заповѣдъ за разтурянето на опасни дружества или на такива, които създаватъ организирана сила вътре въ държавата и пр. Това ни го наложиха отъ вънъ, заедно съ договора за миръ, сключенъ въ Ньойн, и го има въ закона за дружествата, училищата и пр. — Дадено е право на министра да разтурва известни дружества. Тукъ, обаче, е предвидено такива вредни дружества да се разтурятъ отъ централния комитетъ, въ който влизатъ 12 души висши сановници, хора сѣ действително голѣмо обществено положение.

М. Бечевъ (д): Нито е партизански институтъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нито този комитетъ е партизански; въ него влиза председателятъ на Административния съдъ. Инициативата за разтурянето на дадено дружество се взема отъ централния комитетъ; заповѣдта се издава възъ основа на решението на този колективитетъ. Министърътъ само оформява, издава заповѣдъ, че се разтурва дружеството и на общо основание, съгласно закона, като всѣка заповѣдъ, подлежи на обжалване, дали е закономѣрна.

Г. Говедаровъ (д. сг): Да.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Обаче преценката на мотивитѣ, дали едно дружество за обществено подпомагане е противодържавно, дали е безполезно, дали е вредно за дѣлото на общественото подпомагане, не можете да предоставите на прокурора на окръжния съдъ; тръбва да я дадете на централния комитетъ за обществено подпомагане — той е компетентенъ за тая работа.

Ето защо, азъ мисля, че разпореджането на чл. 28 дава една преголяма гаранция и е много целесъобразно.

К. Кораковъ (д): Но кой контролира действията на този централенъ комитетъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нали има Административенъ съдъ, той ще установи дали е закономѣрна заповѣдта.

Г. Говедаровъ (д. сг): При тая декларация въпросътъ е ясенъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. Ц): Централниятъ комитетъ, въпрѣки доклада на околийския комитетъ, може да откаже разтурянето на едно дружество.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Разбира се.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 28 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 29. Частната инициатива за обществено подпомагане е свободна. Обаче нови дружества, организации и институти могат да се основават само съ одобрението на централния комитетъ“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Г-да! Считамъ, че ще бъде подобре, ако редакцията на чл. 29 претърпи едно измѣнение. Принципътъ е, че „частната инициатива за обществено подпомагане е свободна“. „Обаче“ — добавя се въ този членъ — „нови дружества, организации и институти могат да се основаватъ само съ одобрението на централния комитетъ“. Безспорно е, че тукъ се съдържа едно ограничение. Отъ една страна принципътъ е, че частната инициатива е свободна, отъ друга страна централниятъ комитетъ може да допуска или не упражняването на тая свобода! Азъ считамъ, че редакцията на чл. 29 ще бъде по-сполучлива, ако бъде въ следния смисълъ: „Обаче нови дружества, организации и институти могат да се основаватъ само следъ одобрението на уставитѣ имъ отъ централния комитетъ“.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: То е сѣщото.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Не е сѣщото, защото едно дружество щомъ се новооснове, е длъжно, споредъ общитѣ наредби на закона, да представи своя уставъ за одобрение отъ централния комитетъ. Съ факта на това одобрение, безспорно е, че се одобрява съществуването на това дружество. Ще бъде по-ясно, ако този членъ се редактира, както предлагамъ, защото ще се установи начина за основането на едно дружество. Щомъ е одобренъ уставътъ, безспорно е, че се утвърждава съществуването на дружеството. Намирамъ, че тая редакция, която предлагамъ, е по-ясна и тя нѣма да даде поводъ на каквото и да е двусмислено тълкувание. Предлагамъ да се счита за утвърдено едно дружество, чийто уставъ е одобренъ отъ централния комитетъ. Ако дружеството въ последствие измѣни нѣкои отъ целитѣ и срѣдствата си, да се иска ново одобрение на устава. Но, веднѣжъ одобренъ уставътъ, смѣта се, че е утвърдено съществуването на дружеството. Бихъ молилъ, г. министърътъ да се съгласи съ тая редакция.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Колкото и да се иска да се постави въ единъ кръгъ, за да се естатизира благотворителността, и общественото подпомагане — така поне се говори, защото държавата съ своитѣ органи, подпомогната отъ частни лица и организации, взима въ своитѣ рѣче това обществено подпомагане — все пакъ не бива да се прегражда пътятъ на частната инициатива. Не се съмнявамъ, че, при нашитѣ нрави и нашия манталитетъ, често пѣкти единъ бюрократизиранъ апаратъ на единъ мѣстевъ комитетъ, па и централенъ да бъде, отъ ревливостъ да запази известна инициатива за себе си, може да попрѣчи на частната инициатива за благотворителностъ, при която може да се прояви по-голяма щедростъ, като се дадатъ голѣми суми за постигане по-голями цели и задачи на обществено подпомагане. За да не се попрѣчи на тия частни благотворители, които могатъ да проявятъ щедростъ и да дадатъ свои срѣдства на частни дружества при известни условия, защото не желаятъ на обществените институти да ги дадатъ — има такива случаи — нека не се поставя съществуването на новитѣ дружества и институти въ зависимостъ отъ одобрението имъ отъ централния комитетъ за обществено подпомагане. Защо е това одобрение? Като се утвърди уставътъ отъ министра, както е било досега — този уставъ може да бъде поправенъ отъ нѣкои отъ тия институти — нека се остави дружеството да функционира. Всѣки моментъ нищо не прѣчи, по докладъ на тия комитети, околийския или централния комитетъ, да се разтури или унищожи една частна благотворителна инициатива. Но поставянето на това ограничение — съществуването на нови дружества е въ зависимостъ отъ одобрението на централния комитетъ, гдето можемъ да допуснемъ прояви на лични амбиции, поради наши слабости, и съревнувания, както каза г. проф. Стайновъ — може да попрѣчи на частната инициатива, откъдето може да се излѣятъ голѣми срѣдства за благотворителностъ. У насъ

нѣма такива голѣми и щедри дарители, каквито има въ чужбина.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Въ България хичъ ги нѣма.

Р. Василевъ (д. сг): Надѣвамъ се, обаче, че и у насъ постепенно ще се явятъ такива, защото има известни богати хора.

Та да не се попрѣчи на щедростта на частнитѣ лица съ една подобна регламентация предварително, азъ бихъ молилъ, г. министърътъ да се съгласи да стане тая промѣна, която предложи г. Теодоси Кънчевъ и къмъ която се присъединявамъ и азъ. Нека не прѣчимъ на съществуването на благотворителни институти, създадени по частна инициатива, като остане разпореджението, че по докладъ на централния комитетъ, министърътъ на вътрешнитѣ работи може да разтури едно такова дружество, ако е вредно и безполезно. Ако, обаче, то не е вредно, ако е полезно, защо още отначало ще искаме да го спънемъ?

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): Г-да! Азъ намирамъ, че по тоя въпросъ ние не можемъ да откажемъ правото на властта, на централния комитетъ, да каже последната си дума. Ако даде съгласие да се утвърди уставътъ — добре; тя е въ правото си. Но моята мисль е друга. Азъ смѣтамъ, че, при евентуаленъ отказъ, трѣбва да запазимъ правото на обжалване, както е при други случаи. Значи, въ такива случаи, на немотивиранъ, необоснованъ отказъ, които, надѣвамъ се, ще бъдатъ рѣдки, ще признаете правото на заинтересованото дружество да поиска правосъдие, да предизвика преценка, ревизия на направения отказъ. Съ това нѣма да се ошетятъ никакви публични или частни интереси; напротивъ, ще се дадатъ гаранции сериозни и правомѣрни, за една по-голяма благотворителностъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г-да! Азъ имамъ да направя едно малко възражение по този въпросъ, защото нѣма да има още дружество, за да може то да се оплаква. Щомъ като едно дружество още не е получило разрешение отъ министра или отъ централния комитетъ, това дружество не съществува; а щомъ не съществува, то не може да се оплаква предъ никаква съдебна инстанция.

Г-да! За да бъдемъ въ унисонъ съ цѣлата система на закона, азъ ще помоля да остане принципътъ на свободата на частната инициатива за обществено подпомагане. Законътъ казва, че „общественото подпомагане има за целъ да осигури срѣдствата за съществуване на нуждаситѣ се, които безъ помощта на други не биха могли да просъществуватъ.“ Всѣка инициатива, която би се предприела въ общественото отъ частни лица, за да подпомага социално слабитѣ, трѣбва да бъде насърчена. Напр., ние, нѣколко души народни представители, можемъ да вземемъ инициатива да подпомогнемъ бедни бивши народни представители. Това сѣщо ще бъде една инициатива за обществено подпомагане.

Г. Говедаровъ (д. сг): Най-непопулярната идея ще бъде това!

П. Стайновъ (д. сг): За да можемъ да вземемъ инициатива за организиране на такова дружество, ще трѣбва да искаме разрешение отъ централния комитетъ за обществено подпомагане. Азъ смѣтамъ, че принципътъ на чл. 29 трѣбва да си остане: „частната инициатива за обществено подпомагане е свободна“, и по-нататкъ се прилага чл. 28, т. е. министърътъ, следъ като едно сдружение е образувано, ако намѣри, че то е вредно, може да поиска разтурването му.

Г-да! Какъ ще се образуватъ такива сдружения, тукъ не е казано. Едно сдружение за обществено подпомагане се образува на общо основание, съгласно закона за юридическитѣ лица. Тамъ е казанъ начинътъ, по който се образуватъ сдружения и какъ тѣ добиватъ юридическа личностъ. Следователно, всѣка инициатива, която не иска да се облѣче въ форма на сдружение, та да може да бъде облѣчена въ юридическа личностъ, трѣбва да получи тая юридическа личностъ чрезъ регистриране въ сѣда, както изисква законътъ за юридическитѣ лица, който прокарахме преди 8 месеца. Следъ като сдружението получи юриди-

ческа личност и почне да функционира, министърът, ако намъри, че неговият устав не се изпълнява правилно, или пък, че то проявява дейност, която е зловредна, противна на обществената ред и пр., въ такъв случай той, съгласно чл. 28, може да пристъпи към разтурване на това сдружение, даже без да прибъгва до процедурата за разтурване на юридически личности, на сдружения, съгласно закона за юридическите лица. Министърът на вътрешните работи има по-голяма свобода сега, по този закон, да разтурва такива вредоносни инициативи.

Ето защо, повтарямъ, за да бъдемъ въ унисонъ съ цѣлния законъ, азъ моля да си остане принципътъ за свободата на частната инициатива за обществено подпомагане, като се предостави на министра да разтури ония отъ учреденитѣ дружества, които сѣ вредоносни.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на вътрешните работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г-да! Това постановление на законопроекта действително излиза отъ положението, че могатъ да се основаватъ и въ бъдещъ нови частни благотворителни дружества, да се взематъ благотворителни инициативи за обществено подпомагане. Това е принципътъ. Ако въ началото на чл. 29 е казано, че „частната инициатива за обществено подпомагане е свободна“, това значи, че тя не е забранена, тя се допуска, че и отукъ натакъ може да има частни благотворителни дружества. Обаче веднага следъ това се казва, че за да може да се създаде едно ново благотворително дружество, една нова инициатива за обществено подпомагане, трѣбва да се вземе одобрението на централния комитетъ. Г-да! Шомъ ние вече регламентираме цѣлата тази материя въ нашата страна, шомъ искаме да задоволимъ нуждаещитѣ се въ всички колиби, въ всички села, въ всички градове на България, да организираме една обществена помощъ за подпомагане на хромни, глухонѣми, невъзрастни, възрастни, старци и пр. и пр., естествено, че всѣка нова инициатива, която дохожда да се връже въ цѣлата тази организация, въ известно отношение трѣбва непременно да вземе одобрението на централния комитетъ.

П. Стайновъ (д. сг): Вашиятъ контролъ остава пакъ, г. министре.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не е въпросътъ за контрола. Никое благотворително дружество не може да съществува, докато не се утвърди уставътъ му отъ Министерството на вътрешните работи.

П. Стайновъ (д. сг): Т. е. отъ сѣда; сега отъ сѣда.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Често пѣти нѣколко лица образуватъ сдружение съ благотворителни цели, като прикриватъ сжщиската целъ на сдружението. Имаме десетки случаи. Въ канцеларията на министерството стоятъ уставитѣ на десетки дружества, които чакатъ утвърждение. Не ги утвърждавамъ, защото очевидно се прикрива истинската имъ целъ.

П. Стайновъ (д. сг): Новиятъ законъ за юридическите лица отне това право на министерството.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сега известни дружества подъ формата на юридически лица искатъ чрезъ сѣдищата да прокаратъ утвърдението на уставитѣ си. Това е една аномалия. Тукъ веднъжъ винаги трѣбва да се уреди този въпросъ: когато нѣкои иматъ за целъ обществено подпомагане, преди да се организиратъ, ще трѣбва да взематъ одобрението на централния комитетъ. После, недейте забравя, г-да, че у насъ — да не говоря конкретно, защото ще трѣбва да засегна известни инициативи, които съществуватъ въ България — често пѣти се събиратъ 15—20 души, направятъ дружество, турятъ му единъ хубавъ етикетъ съ най-благородни цели и почватъ да просятъ, да събиратъ пари отукъ-оттамъ, ужъ за голѣми работи, а въ сжщностъ това е една инициатива отъ самото начало пропаднала, която не трѣбва да бѣде допущана.

Ето защо централниятъ комитетъ ще трѣбва да провѣри и да обсъди, кои лица ще създаватъ едно дружество, при какви условия ще работятъ и съ какви срѣдства и да каже одобрява ли инициативата. Следъ това уставътъ ще се утвърди по реда, който предвижда законътъ. Това засѣга сжщността: вие не можете отукъ натакъ да създавате една благотворителна инициатива, безъ да я турите въ връзка съ съществуващото положение, съ главната власт, която се учредява въ този законъ за обществено подпомагане.

П. Стайновъ (д. сг): Моля Ви се, г. министре, едно пояснение. Едно сдружение се образува съ най-благородна целъ. За да може да съществува то, най-напредъ трѣбва да получи разрешение отъ централния комитетъ, обаче, за да бѣде юридическа личностъ, то трѣбва да се регистрира въ сѣда. Искамъ да ви предложа да помислите, дали не би могло при третото четене да се направи друга редакция, споредъ която, съгласно общия законъ за юридическите лица, то ще се регистрира въ сѣда, а вие тамъ можете да направите вашитѣ възражения, и следъ това, ако се намъри, че това дружество действува вредно, да бѣде разтурено.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Шомъ преди регистрирането се вземе одобрението на централния комитетъ, споредъ специалния законъ за обществено подпомагане, тогава отиването въ сѣда е безъ значение.

П. Стайновъ (д. сг): Пакъ ще отиде въ сѣда.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Пакъ ще отиде, но следъ като получи одобрение. За закона е важно това: централниятъ комитетъ, който дирижира цѣлото дѣло, да си каже думата, дали одобрява или не известна инициатива.

Смѣтамъ, че редакцията на този членъ е много добра и целесъобразна.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 29, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„V. Чуждестраннитѣ благотворителни мисии.

Чл. 30. Всѣка мисия на чуждестранни благотворителни организации, която не изхожда отъ разклоненията на международния „Червенъ кръстъ“, за да получи разрешение и регистрация на своята дейностъ въ царството, трѣбва да подаде въ двумесеченъ срокъ заявления до Министерството на вътрешните работи и народното здраве — отдѣление социални грижи, което да съдържа:

а) наименованието на своята централа, нейния адресъ, като се посочи и актътъ, въз основа на който тя съществува;

б) целитѣ и задачитѣ на мисията;

в) нейния съставъ“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 30, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 31. Получилитѣ разрешение чуждестранни благотворителни организации и мисии сѣ длъжни:

а) да съблюдаватъ законитѣ на държавата;

б) редовно въ края на всѣка година да представятъ въ Министерството на вътрешните работи и народното здраве отчетъ за извършената работа и проявена дейностъ;

в) всѣкога да държатъ своята дейностъ и книги въ пълна прегледностъ, за да може министерството чрезъ своитѣ органи да упражнява необходимия контролъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 31, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 32. Всѣка мисия е длъжна, рѣководейки се отъ своитѣ правителни за вътрешния редъ при извършване на своята благотворителна дейностъ, винаги да съгласува даванитѣ й отъ нейната централа инструкции съ повеленията на вѣдоющия законъ и всички други закони на държавата. Тя може, обаче, дето е необходимо за по-ефективно осъществяване на задачитѣ си, да си послужи и съ чуждестраненъ персоналъ съ предварителното разрешение на Министерството на вътрешните работи и народното здраве“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 32, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 33. За ликвидация на своята благотворителна дейностъ въ страната, всѣка мисия е длъжна да събщи на министерството съ заявление, къмъ което прилага и своя последенъ отчетъ“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 33, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 34. Когато Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве намѣри, че дейността на известна чуждестранна мисия е вредна и несъгласна съ законитѣ на държавата, може да спре тая дейность.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 34, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„Чл. 35. По отношение на чуждитѣ благотворителни мисии и дружества важатъ и разпоредбитѣ на настоящия законъ, досежно частнитѣ дружества и институти, доколкото тѣ функциониратъ самостоятелно или като присѣдинени къмъ публичната служба за обществено подпомагане.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 35, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събраието приема.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): (Чете)

„VI. Общ фондъ обществено подпомагане.

Чл. 36. За посрѣщане нуждитѣ по извършване на службата за обществено подпомагане се образува общъ фондъ за цѣлата страна.

Източници на фонда сѣт:

- помощи отъ държавата и общинитѣ, гласувани ежегодно въ надлежитѣ бюджети;
- 1% отъ чистата печалба на частнитѣ банки, акционерни, кооперативни, популярни, синдикални, взаимнопомагателни и други подобни дружества и сдружения;
- 30% върхивна върху данѣка отъ хазартни заведения и игри;
- 2% благотворителна върхивна върху стойността на всички държавни и общински доходни предприятия, отдавани на предприемачъ;
- 20% отъ приходитѣ на фонда противъ обществени бедствия;
- специални благотворителни марки за задължително облепване на следнитѣ книжа и документи.

Съ единъ левъ благотворителна марка:

се облепва всѣки входенъ билетъ съ цена надъ 10 лева за Народния театъръ, кина, концерти, забави, циркове, балове и всѣкаквъ родъ публични увеселения и спортни игри.

Съ два лева благотворителна марка:

всички декларации, манифести и др. книжа по обезмитаване чуждестранни стоки;
всички свидетелства за подданство, за гражданско и материално състояние и за мѣстожителство;
всѣко извлѣчение отъ текущи търговски, банкови и други кредиторни смѣтки;
всѣка завѣрка на пълномощия, преписи и други при нотариуситѣ, съдебнитѣ мѣста и лица, както и при административнитѣ и частни учреждения, дружества и пр.;
всѣка товарителница за вагонни пратки по б. д. ж. и параходитѣ на разнитѣ дружества, камисни превози и други.

Съ петъ лева благотворителна марка:

всѣка товарителница за превозване тютюнь, тютюневи издѣлѣя и спиртни напитки;
всѣко свидетелство или документъ за освобождаване отъ военна, трудова и всѣка друга държавна и обществена повинность.

Съ десетъ лева благотворителна марка:

всѣки паспортъ за заминаване въ странство;
всѣка книжка при всѣки отлѣтенъ случай, свидетелство или удостоверение за безмитенъ вносъ на каквито и да било стоки или материали, изключая държавнитѣ и общински вносове;
всички свидетелства и други за регистриране търговски фирми, търговски марки, знаци и др. такива;
всѣко разрешение за строежъ, за преустройство, като се пресмѣта за всѣки апартаментъ на кооперативнитѣ и съпритежателскитѣ домове и за всѣки етажъ на нѣколкоетажнитѣ сгради;

всѣко легализиране на чуждестранна диплома или свидетелство;

всѣко разрешение за разиграване на шанко, томбола и др. т.

Съ двадесетъ лева благотворителна марка:

всѣки патентъ за произвеждане и търгуване съ спиртни питиета, съ тютюнь, или за игра на хазартни игри (табли, карти и др.);

всички свидетелства или удостоверения за прието българско подданство или за отказването отъ такова;
всѣко разрешително за радиоапаратъ въ частни и обществени учреждения;
уставътъ на всѣко кооперативно дружество.

Съ сто лева благотворителна марка:

Уставътъ на всѣко акционерно, командитно и застрахователно дружество, а също така и договоритѣ за събирателнитѣ дружества, такива съ ограничена отговорность и пр.;

всѣко свидетелство, удостоверение или другъ документъ за получени концесии, привилегии, запазени периметри;

всички свидетелства за регистрирани картели;
всѣка квитанция и разписка за луксозни кучета, както и тия за собствени автомобили и собствени файтони за лично употрѣбление;

всѣко разрешително на чуждестранни артистични и др. проходящи трупи, циркове, турнири и др. такива;
всѣко разрешително или патентъ за хазартни заведения, за кабарета или увеселителни и танцови заведения съ артисти и др. т.

Съ различенъ размѣръ благотворителна марка:

всички платежни заповѣди, както и разписки и ведомости за получаване на суми отъ частни лица, дружества или частни заведения: до 10.000 л. — съ 5 л.; отъ 10.000 л. — 50.000 л. — съ 20 л.; отъ 50.000 л. — 200.000 л. — съ 50 л.; отъ 200.000 л. нагоре — съ 100 л.

всички нотариални актове по покупко продажба и дарения на недвижими имоти, както и протоколитѣ за публични продажби на движимости за суми отъ 50.000 л. — 100.000 л. — съ 10 л.; отъ 100.000 л. — 300.000 л. — съ 100 л.; отъ 300.000 л. — 500.000 л. — съ 200 л., отъ 500.000 л. нагоре — 500 л. Тѣзи марки се заплащатъ отъ приобретателя.

Всѣка бутилка мѣтно шампанско — съ 5 л., чуждестранно — съ 20 л.

Всѣка бутилка ликьоръ, конякъ — съ 5 л.

Всѣка бутилка чуждестранно вино — съ 5 л.

Всѣко стъкло одеколонъ и всѣкакви други ароматични, косметически и др. такива течности — съ 2 л.

Всѣка кутия или флаконъ съ лудра, кремове, багрила, сапуни и всѣкакви химически и др. специалитети — съ 1 л. ж) дарове въ дни на плодородие, раздвижване на пазара, еснафски празници и др.

Въ единъ или нѣколко дни презъ годината по време на плодосъбиране (вършигба, гроздоберъ, розоберъ, сливоберъ и пр.) и при еснафски празници, мѣстни събори. Нова година, Великденъ и пр., общинскиятъ комитетъ, споредъ мѣстнитѣ условия и нужди, може да събира, въ натура или въ пари, помощи за обществено подпомагане.

Паричнитѣ дарове се събиратъ срещу кочанни квитанции отъ централния комитетъ, а дароветѣ въ натура или веднага се продаватъ по текущитѣ пазарни цени, особено ако сѣ изложени на разваляне, като сумитѣ въ тридневенъ срокъ се влагатъ на името на фонда, или пъкъ се събиратъ въ общъ складъ, като се донася при описъ и съ най-точни указания за вида и количеството на продуктитѣ въ надлежния общински или околийски комитетъ, отдето става разпредѣлението имъ по мѣстнитѣ благотворителни институти, приюти и др.;

з) дарения и волни пожертвувания на частни лица и учреждения.

Срещу дарения до 100 л. се издаватъ обикновени кочанни разписки;

срещу дарения до 5.000 л. се издаватъ специални адреси за благодарность къмъ дарителя;

срещу дарения до 30.000 л. се издаватъ адреси за благодарность и особена бронзова значка;

срещу дарения до 100.000 л. — благодарствени адреси и сребърна значка;

срещу дарения до 1.000.000 л. — извънредни благодарителни адреси и златна значка, като даренията се широко оповестяватъ;

срещу още по-значителни дарения, и следъ утвърдяване съ царски указъ решението на централния комитетъ,

известни благотворителни институти и приюти могат да носят имената на тия заслужили дарители. Също такива имена могат да носят разни алей, паркове, градини, зали и др. такива, които могат да бъдат украсени и с бюстове на самите дарители.

Направените дарове по случай семейни празници и тържества, имени дни, сватби, кръщения и пр., както въобще и всички направени дарения, се обявяват въ „Известия за обществено подпомагане“.

и) приходи от лотария.

Разрешения за уреждане на лотарии съ благотворителна цел, под каквато и да било форма, от дружества, професионални сдружения и други такива се дават единствено от централния комитет, като 20% от чистия приход на тия лотарии е въ полза на общия фонд за обществено подпомагане;

к) приходите от капиталите и имотите на частните дружества и организации и на техните приюти, присъединени към публичната служба за обществено подпомагане;

л) наложените и събрани глоби и обезщетения по настоящия закон;

м) получените лхви от сумите на фонда.

Р. Василев (д. сг): Понеже това са различни облози, аз ще моля г. министра да се съгласи по всеки пункт, по всеки облог да се говори и да се гласува отдълно — пункт по пункт, а не цѣлият член.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Ако се направи предложение, отдълно ще се гласува.

Р. Василев (д. сг): Аз правя предложение пункт по пункт да се приемат облозите, а не изцѣло.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Всеко отдѣлно предложение най-напред ще се гласува, а после общо.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата народният представител г. Георги Говедаров.

Г. Говедаров (д. сг): Г. г. народни представители! Аз съмтам, че въ текста на чл. 36 ще трѣбва да направим нѣкоя корекция, нѣкои промѣни. Вѣрно е, че се налагат доста голѣми тежести. Това е като че ли по-скоро един фискален закон, съ който се установяват нови данъци. Разбира се, най-сетне и благотворителността е един важен дълг на държавата и такива ще трѣбва да се направят, но моята мисъл е, че трѣбва да се отнесемъ съ всичката грижливост и съ всичката внимателност и компетентност къмъ тѣзи нови облагания.

Въ чл. 36 се говори: „Източници на фонда сж: 1% отъ чистата печалба на частните банки, акционерни, кооперативни, популярни, синдикални, взаимноспомогателни и др. подобни дружества и сдружения“. 1%! Аз съмтам, че тукъ, както и въ пунктъ в — „30% върхнина върху данѣка отъ хазартни заведения и игри“ — ще трѣбва да направим корекция, въ смисълъ да обложимъ съ данѣкъ, не толкова чистата умѣрена, обикновена печалба, колкото чистите свръхпечалби — чистата обикновена печалба можемъ най-сетне да обложимъ съ 1%, но по-важното сж предприятията, които иматъ свръхпечалба. Какво значи това понятие свръхпечалба? Аз мисля, че нашият Парламентъ въ едно специално законодателство ще трѣбва да се занимае съ този въпросъ. Не е достатъчно да обложимъ нормалната печалба отъ 5%—6%—7%—10% отъ капитала. Това е нормалната печалба, това е легитимната, законната печалба на един вложен капитал. Тя е очакваната, тя е естествената печалба. Ние ще трѣбва да обложимъ свръхпечалбата. Какво значи свръхпечалба? Когато едно предприятие за вложения въ него капитал — оборотен капитал, инвентаръ и т. н. — получава, да кажемъ, повече отъ 8—10%. Всичко, що е надъ 8—10% печалба, да съставя свръхпечалба. У насъ има предприятия, които печелятъ 50%—80%. У насъ има паразитни индустрии, които се ползватъ отъ специални облаги, отъ общи облаги, отъ концесионни права. Тѣзи предприятия за техните свръхпечалби ние ги оставяме далече отъ закона, далеч отъ всеко понасяне на тежестите по издръжката на държавата. Аз съмтам, че тукъ, въ този законопроектъ за обществено подпомагане е мѣстото, свръхпечалбата на всички такива дружества — картели, концерни — на всички тѣзи индустрии и фабрики, които се ползватъ за смѣтка на консоматоръ, общество и държава, съ специални права, съ специални облаги, съ общи облаги, съ концесии, на всички мини и т. н., на всички осигурителни дружества, когато виждаме, че държавата отъ себе си отпуска твърде много и прави реални и

крупни жертви, въ които предприятия акционерътъ или капиталистътъ има не само една редовна печалба отъ 8—10%, да я обложимъ не съ 1%, а поне съ 20% въ полза на фонда „Обществено подпомагане“.

К. И. Кирков (д): Сложна ще бѣде процедурата.

Г. Говедаров (д. сг): Не е сложна, много проста е. Приемете принципа, той е много справедливъ. Нека г. министърътъ даде съгласието си този въпросъ да се върне въ комисията, за да се намѣри тамъ съответната формула.

По-нататъкъ: „30% върхнина върху данѣка отъ хазартни заведения и игри“. Турете 50%. Нѣма защо да насърчаваме, да бждемъ куланти къмъ хазартните заведения и комарджините. 50% облогъ е умѣстенъ.

„2% благотворителна върхнина върху стойността на всички държавни и общински доходни предприятия, отдадени на предприемачъ“. Г. г. народни представители! Аз съмтам, че тукъ има едно недоразумение. Когато едно доходно предприятие се дава на търгъ, предприемачътъ, който фиксира цената, ще има предъ видъ тѣзи два процента и ще ги тури за смѣтка на общината или за смѣтка на държавата. Облогъ 2%, когато се касае за държавно или общинско предприятие, е твърде много. Аз съмтам, че би могло изобщо да се намали и да се намали, особено когато размѣрътъ на това предприятие е по-голямъ отъ една установена голѣма стойностъ.

По пунктъ е азъ ще моля народните представители да се отнесатъ съ всичката дължима благосклонност, съ всичкото внимание, което е понятно и наложително, къмъ една молба на Съюза на българските артисти. Въ пунктъ е се говори: облага се съ единъ левъ благотворителна марка всеки входен билетъ съ цена надъ 10 лева за Народния театър, кина, концерти, забави и пр. Г. г. народни представители! Г. министърътъ на просвѣтата е възприелъ идеята да се устрои единъ фондъ за взаимноспомогателна каса. У насъ се писа за пенсия на артистите. Това е една заблуда. Не се касае за пенсия на артистите, а за взаимноспомогателна каса на артистите, която ще дава на артисти, които не сж държавни чиновници, помощъ въз основа на вноските, които всеки единъ отъ тѣхъ прави следъ известенъ брой години, която ще имъ осигурява специална помощъ въ време на боледуване, при едно нещастие, което може да се случи съ всеки отъ тѣхъ. Тази идея на министра на народното просвѣщение ние ще трѣбва да я възприемемъ. Ние ще направимъ една непростима грѣшка, ако съ тоя текстъ отнемемъ може би едно отъ най-важните пера, на което ще разчитатъ нашите провинциални и свободни артисти — облеването съ 1 л. марка на всички входни билети за държавния театър — операта и драмата. Вѣрно е, че тамъ артистите сж държавни чиновници и получаватъ пенсия, но маса отъ тѣхъ, казваше ми г. Трендафиловъ, единъ отъ нашите най-голѣми и най-даровити артисти, нѣма да дочакатъ пенсионните години. Работата на артиста изисква всекога повече преживявания, повече нерви: повече вътрешенъ животъ: артистътъ хаби нерви на едро и въ късо време, и затова маса отъ артистите, често най-даровитите, нѣма да могатъ да дочакатъ пенсионния срокъ отъ 15, 20 или 25 години.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя Н. Шоповъ)

Азъ считамъ, че ние ще трѣбва да се съгласимъ да изхвърлимъ този текстъ, като приемемъ становището на министра на народната просвѣта: приходътъ отъ облеването на билетите за Народния театър да се запази за взаимноспомогателната каса въ полза на артистите въ България, която той е възприелъ да се установи, по искане на Съюза на артистите, съгласно решението на техния последенъ конгресъ.

Г. г. народни представители! Не е въпросътъ само за културата на България и за нашия дългъ къмъ нея и нейните творци — въпросътъ е за едно елементарно човѣшко отношение отъ държава и общество къмъ нашите артисти, които не сж държавни чиновници, които неуморно се скитатъ по провинцията и селата, които стойчески носятъ тежестите на мъчния и угнетяващъ животъ на българския интелектуалецъ, които често пѣти отъ 12 месеци въ годината получаватъ възнаграждение само за 8—10 месеци, а останалите 3—4 месеци презъ лѣтния сезонъ и вакантите буквально гладуватъ. Съмамъ, че нѣма защо да не имъ дадемъ едно минимално морално и материално удовлетворение, не помощъ отъ държавата. Артистите отъ Народния театър сами сж се съгласили съ такава едно решение на въпроса, поемайки охотно съответната жертва: плащането на една такса отъ 1 л. на билетъ за всички представления на Народния театър, Опера и Драма, да отива въ полза на взаимноспомогателната каса на артистите.

Намирам, че въ известни разпореджания текстът на чл. 36 не е логичен. Напр., такситъ не сж разумни и съответни. Казва се: всъко разрешение за разиграване на пианко и томбола се облепва съ 10 л. благотворителна марка. Ами томболата ги обложете съ по 100 л., то е комарджилък! Защо се церемоните? Турете ги въ по-голъмата, по-скъпата категория. Казва се още: „Всъка книжка, при всъки отдъленъ случай, свидетелство или удостоверение за безмитенъ вносъ на каквито и да било стоки или материали се облепва съ 10 л. благотворителна марка“. Тогава, когато вие давате едно голъмо улеснение на нъкои индустрии съ общи или специални облаги, съ концесионни права, нъма защо да ги облагае само съ по 10 л., а ще имъ турите по-голъма такса, ще имъ турите поне по 100 л.

Казва се, още, че всъко разрешително на чуждестранни артистични и други проходящи трупи, циркове, турнири и други такива се облепва съ 100 л. благотворителна марка. Азъ смътамъ, че нъма защо именно въ дебатирания законопроектъ да облагаме тъзи посещения на чуждестраннитъ артисти. По идеята на министра на просвъщението, г. Бояджиевъ, съ постановленията, които той ще ни предложи евентуално на първо време въ бюджета на своето министерство, тия облагания ще тръбва да ги оставимъ за ония случаи, за които ви говорихъ — именно, въ полза на взаимноспомогателната каса. Въ таквъ случай билетитъ за тия артистични турнета ще се облагатъ и доходитъ отъ тия облагания ще послужатъ изключително като ресурси за фондъ на взаимноспомогателната каса на българскитъ артисти.

И най-сетне, за да свърша по тоя членъ, ще кажа и за буква и — приходи отъ лотария.

Г. г. народни представители! Стъбува ми се, че е крайно време да възприемемъ практиката и становището на французкия парламентъ. Французкия парламентъ, който води борба — води я още — за финансовото заздравяване на държавата, между героическитъ мърки, които гласува миналата финансова година, предвидъ въ бюджета на държавата едно перо отъ 600 милиона франка приходъ отъ разиграване на лотарии. Това е повече отъ 3 милиарда и 300 милиона лева годишно. Е добре, ние можемъ да туримъ край на тая лоша система, на тая безконтролна практика, да не кажа на тая безобразна практика, която съществува у насъ: всъки отъ всъкъде, съ единъ минималенъ, привиденъ, илюзоренъ контролъ да урежда томболи, лотарии и да печели съ стотници хиляди и хиляди, съ милиони лева. Държавата тръбва най-подиръ да установи единъ монополъ, единъ специаленъ институтъ, за да монополизира това право за разиграване на лотарии. Разбирамъ, за известна категория инвалиди, държавата при специални, изключителни случаи да каже: „Устройте си подъ нашъ контролъ лотария, но ще задържите само 20—30% отъ печалбата, а останалото, 70%, ще бжде за държавата“. Въ днешното нервнo и болно време, когато хората обичатъ да опитватъ своя късметъ, когато тая индустрия, тая занаятъ, тая търговия върви като една застрашителна зараза, нъма защо да се лишимъ отъ това едро и трайно приходно перо. Следъ като една Франция, богата, разумна, съ голъми финансиста, прибъгна къмъ този източникъ на приходи за държавата, нъма защо да не го възприемемъ и ние, като запретимъ всъкакви части лотарии и томболи. Съ закона за бюджета на държавата за идущата година — а може и съ специаленъ законъ — ние тръбва да установимъ единъ режимъ, по силата на който да бжде запретиено да се разиграватъ всъкакви лотарии отъ частни лица и обществени учреждения, а такива да се разиграватъ само отъ държавата.

Смътамъ, че народното представителство, и специално г. министърътъ на вътрешнитъ работи ще се съгласи, че въ тъзи бележки, които правя, има колкото принципи положения, толкова и известенъ практически резонъ и, надъвамъ се, че тѣ ще се отнесатъ къмъ тѣхъ съ всичката сериозностъ, критичностъ, ако щете и благосклонностъ. Касае се да се направя нъщо добро, касае се да се тури начало на нови пътища. Това сж две приходни пера на държавния бюджетъ значителни по размѣри и оправдани по време. Държавата има право да посегне на свръхпечалбитъ на картелитъ, на концернитъ, на голъмитъ осигурителни дружества, на всички индустрии и т. н. Азъ бихъ казалъ даже така: държавата има право и ще тръбва да установи съ специаленъ законъ своето участие съ 50% въ всички свръхпечалби на паразитнитъ индустрии, на индустриитъ, които се ползватъ отъ привилегии на безмитенъ вносъ, които иматъ право на намалена тарифа по желъзницитъ, които се ползватъ съ улеснение при внасянето на сурови материали, или които използватъ природнитъ и подземни богатства на страната. При тъзи индустрии, следъ като задоволитъ

своитъ акционери съ една легитимна печалба отъ 8—10%, въ разпределянето на свръхпечалбитъ, придобиването на които се дължи на държавата, поради привилегитъ, дадени по закона за индустрията, поради концесиитъ, които се отстъпватъ отъ държавата, тръбва да вземе участие и държавата. Напр., дадено предприятие получава концесия за водна енергия, влата 10 милиона лева, построява централа за електрическа енергия, или пъкъ държавата дава на концесия една въглищна мина или една сребърна мина. Този мъртъвъ капиталъ държавата да не го подарява, а да го дава за използване, като се задължава концесионерътъ или индустриалецътъ да признаватъ и държавата като съучастникъ съ 50% въ свръхпечалбитъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Г. г. народни представители! И азъ ще предложа нъкои корекции по чл. 36, касателно източникитъ, отъ които ще се образува фондътъ за обществено подпомагане.

Въ буква б на чл. 36 се казва, че се взема 1% отъ чистата печалба на частнитъ банки, акционерни, кооперативни, популярни, синдикални, взаимноспомогателни и други подобни дружества и сдружения. Поне ние живѣемъ на село и виждаме, че селскитъ кооперации живѣятъ анемиченъ животъ и не могатъ абсолютно да съществуваатъ. Нъма да обяснявамъ защо, защото това се знае отъ всички. Всички записи по заеми, отпъстнати на селянитъ, сж просрочени. Ето защо, споредъ мене, не би следвало по буква б да облагаме съ тоя процентъ и кооперациитъ.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): И най-вече да ги изравняваме съ акционернитъ дружества.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Да, и най-малко да ги изравняваме съ акционернитъ дружества.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Къде се изравняватъ?

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Ето, тукъ се казва, че се облага съ 1% чистата печалба на частнитъ банки и на акционернитъ и кооперативнитъ сдружения.

Г. г. народни представители! Ако ние претендираме да бждемъ утрешна кооперативна държава, въ туй направление тръбва да дадемъ доказателства, че действително сме за такава държава, и затова не би тръбвало да правимъ стъпки на селскитъ кооперации и да ги облагаме съ този товаръ.

По-нататкъ, въ буква „е“ се казва, че съ 2 л. благотворителна марка се облепва всъка завърка на пълномощия, преписи и други при нотариуситъ, съдебнитъ мѣста и лица, както и при административнитъ и частни учреждения, дружества и пр. Казва се, че целъта на законопроекта е да се вземе отъ оня, който има. Но и тукъ пакъ има една несъобразностъ. Вие ще вземете благотворителна марка 2 л. отъ всъки единъ, който е отишелъ да даде известно пълномощие — следователно, и на най-последния беднякъ ще вземете пари за нѣкаква съдебна марка, за благотворителностъ, за осигуровка и т. н. Тоя човѣкъ едва-едва ще намѣри съдства, за да даде пълномощно да му се свърши работата, за която го дава, а вие ще го обременявате съ още извънредни данъци.

Ето защо, като остане тая алинея пета на буква „е“, за да има справедливостъ, азъ правя предложение да се прибавятъ думитъ: „Тая такса се събира отъ ония, които притежаватъ работна земя надъ 75 декара“. Защото не бива да гледаме съ едно и сжщо око навсѣкъде. Ако дадено акционерно дружество, което реализира голъми печалби, прави завърки на пълномощия, преписи и др., то може да плати и за благотворителна марка. Но единъ отдъленъ човѣкъ, който нъма стотинка, за да направи своето пълномощие, не тръбва да го принуждаваме, следъ като даде 40 л. за завърка на пълномощието си, да плаща и други добавки, съ които ще го натъсваримъ. Съ туй, вмѣсто да изнищемъ вежди, ще извадимъ очи. Нали търсимъ да вземемъ отъ тамъ, откъдето има да се вземе? А вие знаете, че днешъ въ село този, който обработва земя до 75, дори до 100 декара, той е въ немилостъ.

По-нататкъ, въ алинея осма на буква „е“ се казва, че съ 5 л. благотворителна марка се облепва всъко свидетелство или документъ за освобождаване отъ военна, трудова и всъка друга държавна и обществена повинностъ. Ще моля, предложението по алинея пета, което направихъ, да важи и за тази алинея, като и отъ този облогъ бждатъ освободени сжщо така ония, които иматъ работна земя до 75 декара.

По-нататък се казва, че съ различен размер благотворителна марка се облекчават всички нотариални актове по покупко-продажба и дарения на недвижими имоти, както и протоколите за публични продажби на движимости за суми от 50—100 хиляди лева — съ 10 л., от 100—300 хиляди лева — съ 100 л. и т. н.

Г. г. народни представители! Вие ще обложите тук ония, които и без това съ извънредно много претрупани, особено наследниците, които получават по безвъзмезден начин имотитъ си. Дошло е до гуша на хората. Ония, които наследват имоти отъ бащите си, често желаятъ да се откажат отъ гъхъ, защото митото за придобиване на имоти по безвъзмезден начин е непоносимо. Съ това постановление въ чл. 36 вие искате да обложите тия хора съ още данъци. Загова и тукъ правя предложение това облагане да не засегне имотитъ съ оценка до 200 хиляди лева; такива имоти да не се облагатъ съ такъвъ данъкъ. Нали целта е ужъ благородна?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Аврамовъ! Не се засъгатъ лицата, които плащатъ мито за имоти, придобити по безвъзмезден начинъ, чрезъ наследство. Тукъ въпросътъ е за получаване на суми и нъма нищо общо съ това, което говорите.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Казва се: „всички нотариални актове по покупко-продажба и дарения на недвижими имоти“.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не: Туй се отнася за тия, които издаватъ разписки за получаването на сумата — заедно съ гербовитъ марки тръбва да лепнатъ и благотворителната марка

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Добре, ама нали се отнася за всички нотариални актове?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: За покупко-продажби.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Да.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Че който продава или купува недвижимъ имотъ, разбира се, ще плати и благотворителна марка.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Но тя се плаща отъ този, който приобретява имота, който купува, а не отъ продавача.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Независимо отъ това.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това нъма нищо общо съ безвъзмездния данъкъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Но вие ще накарате и единъ сиромашъ, когато купи имотъ за 50 хиляди лева, да плати благотворителна марка.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Който купи имотъ за 50 хиляди лева, ще плати и 10 л. благотворителна марка.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): Такъвъ не е сиромашъ!

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Азъ съмъ съгласенъ съ г. Говедаровъ, който каза: дайте да обложимъ тамъ, където може и тръбва да се обложи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Кажете кое да се обложи?

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Но вие хвърляте прахъ въ очитъ и запазвате другитъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Никого не запазваме.

Нъкой отъ демократитъ: На 100.000 л. ще плати 10 л.! Много ли е 10 л.?

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Единъ селянинъ, който не може да купи и за 2 л. кибритъ, азъ не знамъ защо ще го обременяватъ съ 10 л.! Ето защо азъ моля да се съгласите съ моето предложение, особено за пълномощията.

С. Ризовъ (з. Ст. В): Ако, напиримъ, единъ селянинъ отъ Западна България продаде своя имотъ за 50.000 л. и се засели въ Източна България, той богатъ ли е? А вие и него ще обложите.

И. Драгойски (д): Тия 10 л. ще се върнатъ пакъ при него, защото на такива бедни ще се раздава отъ този фондъ.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): При всъка покупко-продажба въ селата изпиватъ се въ кръчмитъ по 200—300 л., а нъма 10 л. за благотворителна марка!

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Нъма такъва работи.

Г. г. народни представители! Не искамъ да доказвамъ, защото е доказано. Вашето твърдение е прибрзано. Министърътъ на финанситъ следъ нъкой денъ ще каже: нъма приходи. Вие миналата година създадохте закона за егажната собственост и тамъ не можахте да турите 1% повече за държавата.

Докладчикъ А. Кантарджиевъ (д): 3% турихме.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Не взематъ отъ тамъ, където за отдълни строежи се хвърлятъ по 70—80 милиона лева, както е въ София, а ще търсите отъ долу, където състоянието на всички не е по голъмо отъ 13 милиарда лева. Никой не казва, че не тръбва да се облача, го бждете справедливи, когато облагате. Има кой да се обложи. Защо не искате да освободите бедногнията, която притежава до 75 декара, да не плаща данъкъ, та макаръ и 1 л да е той данъкъ, г. министре? Тежко е. За едно пълномощие вие ще му вземете и други такси.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Плаща 40—50 л. за пълномощно, ще даде още 2 л.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Въ селото нъма и 40 л., разберете го това!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тукъ нъма, тамъ нъма — откъде ще вземемъ тогава?

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Съгласете се, тия, които иматъ до 75 декара, да не плащатъ, защото нъмагъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Драгойски.

И. Драгойски (д): Г. министре! Предвидяли сте по 5 л. благотворителна марка върху всъка бутилка ликьоръ и конякъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тъ съ луксозни питиета.

И. Драгойски (д): Понеже ликьорътъ и конякъгъ се наливатъ обикновено въ бутилки отъ 300 гр., 5 л. върху 300 грама — това прави единъ новъ облогъ повече отъ 15 л на литъръ. Азъ искамъ да ви припомня следното.

Миналата година, при измъненieto на закона за акцизитъ и патентовия сборъ, ние обложихме съ допълнителенъ данъкъ ония питиета, които се продаватъ въ бутилки — съ 1 левъ златенъ, което при сегашния курсъ прави 15 л. Сега туряте още 15 л. облогъ, или всичко 30 л. ще бжде облогътъ на литъръ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нъма таква нъщо.

И. Драгойски (д): Моля Ви се. Бутилката е отъ 300 гр., а това прави 15 л. върху литъра. По този начинъ резултатътъ ще бжде следниятъ: бутилката, като амбалажъ, ще избъга, защото ще тръбва да носи 30 л. допълнителенъ данъкъ, и ще остане продажбата самовъ наливно състояние. По този начинъ вие нъма да получите, първо, нито тъзи 5 л., и, второ, нъма да получи и фискътъ предвидения 1 л. златенъ на литъръ по закона за акциза.

Отъ тази гледна точка азъ бихъ молилъ да се съгласите за следното. Или да се каже на бутилка отъ литъръ облогътъ да е 5 л., което е неудобно, или облогътъ да бжде по 2 л. на бутилка, което е по-добре да стане. Има и малки плоски бутилки, които туриститъ обикновено носятъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това съ все луксозни работи.

И. Драгойски (д): Та азъ Ви моля да се съгласите да намалимъ на 2 л. този облогъ. Това ще бжде въ интересъ на фиска и въ интересъ на закона, който прокарваме. Ще получимъ повече. Иначе бутилката като амбалажно сръдство ще избъга отъ пазара.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Обикновената бутилка за конякъ е 600 грама.

И Драгойски (д): Не Провѣрете добре и ще видите, че сж отъ по 300 гр. Най-много се пласираат конячните бутилки отъ по 300 гр. Отъ по 600 гр. рѣдко се купуватъ.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Който пие конякъ въ бутилки, ще плати 5 л. за благотворителностъ.

И Драгойски (д): Азъ моля облогътъ да бжде 2 л. Иначе бутилките ще избѣгатъ отъ пазара и нѣма да се постигне целта. Ще изгубимъ и допълнителния облогъ върху тия бутилки, предвиденъ въ закона за акцизитъ.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Но тамъ облогътъ е много по-голямъ отъ този. Когато призмахне той допълнителенъ облогъ, защо не разсъждавахте така?

И Драгойски (д): Тамъ е 15 л. и тукъ 15 л. — правятъ 30 л.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Тукъ е 5 л., не е 15 л.

И Драгойски (д): Тукъ е 5 л., но на бутилка отъ 300 гр. На цѣлъ литъръ е 15 л.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Ще продаватъ по-голямъ бутилки и цѣлъ литъръ.

И Драгойски (д): Пазарътъ търси малки бутилки — по 300 гр.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Еню Поповъ.

Е. Поповъ (з): Г. г. народни представители! Въ чл. 36 се изброяватъ източниците на фонда, който ще се образува по този законъ. Азъ моля г. министра да се съгласи да се направятъ известни корекции не само по отношение редакцията на този членъ, но и по отношение прецизирането на всичките приходи, които се предвиждатъ.

Въ буква „а“ сж предвидени помощи отъ държавата и общинитъ, гласувани ежегодно въ надлежнитъ бюджети. Знаете, че миналата година трѣбваше да гласуваме специаленъ законъ за облекчение на общинитъ, поради това, че общинитъ сж отрупани съ маса процентни върхнини, които достигатъ често пѣти до 40% отъ общинскитъ бюджети. Въ буква „а“ много общо е казано: „помощи отъ държавата и общинитъ, гласувани ежегодно въ надлежнитъ бюджети“. Азъ мисля, че трѣбва да бждемъ поточни, по-прецизни, като опредѣлимъ какъвъ процентъ ще се дава отъ общинскитъ бюджети. После, кой ще опредѣли този процентъ?

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Никакъвъ задължителенъ процентъ не предвиждаме, г. Поповъ. Ще зависи отъ самата община.

Г. Говедаровъ (д. сг): Отъ усмотрението на съвета.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Отъ усмотрението на общинския съветъ. Така че, нѣма задължителенъ процентъ.

Е. Поповъ (з): Добре, приемамъ тая декларация на г. министра, но дължа същевременно да подчертая, че въ миналото, когато сж били учредявани всевъзможни фондове не по законъ, но срдствата имъ сж били набирани отъ вноски на общинитъ — известенъ процентъ отъ общинския бюджетъ — окръжниятъ управителъ съ червено мастило попълва тия проценти за различнитъ фондове въ общинскитъ бюджети — напр. за фондъ постройка наметникъ на незащитения войнъ или на нѣкой нашъ заслужилъ българинъ.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Това сж произволи.

Е. Поповъ (з): Само заради това, че тая помощ е вписана въ общинския бюджетъ отъ окръжния управителъ, общинскиятъ съветъ не желае да обжалва бюджета, пъкъ ще бжде и много смѣшно ако го обжалва, защото ще се извършватъ текущи разходи по стария бюджетъ, нѣщо, което е твърде неудобно.

Ето защо, моля г. министра да се съгласи тая буква на чл. 36 да бжде редактирана на трето четене поточно.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Не предвиждаме задължителенъ процентъ. Не трѣбва, поради нѣкой произволи, да искаме да се прередактира този членъ. Съ това производитъ не могатъ да бждатъ премахнати.

Е. Поповъ (з): Често сжмъ редилъ общински бюджети, г. министре, и знамъ какво става.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Касае се за обществено подпомагане. Ако общинскиятъ комитетъ не е могълъ да убеди общинския съветъ да му отпусне една сума, откъде накѣде окръжниятъ управителъ ще се занимава съ тая работа? Но все пакъ ще помислимъ.

Е. Поповъ (з): Азъ пакъ подчертавамъ, че се върнатъ произволи.

Въ буква „б“ виждаме, че се поставятъ подъ еднакъвъ знаменателъ частнитъ банки, акционернитъ дружества и кооперативнитъ сдружения. А знаете, че кооперативнитъ сдружения нѣматъ за целъ толкова печалбата, а иматъ по-други цели, които сж ви известни. Азъ мисля, че ще трѣбва да плащатъ частнитъ акционерни дружества не 1%, а малко повече, защото, безспорно е, че всички акционерни дружества целятъ печалба. Независимо отъ това, тѣ по различни начини твърде умѣло правятъ своитъ баланси въ края на годината и изкарватъ, че нѣматъ печалба, а загуба.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з. Ст. В): Печалбитъ на кооперативитъ отиватъ пакъ за обществено подпомагане, а печалбитъ на акционернитъ дружества отиватъ въ джобовѣтъ на акционеритъ.

Е. Поповъ (з): Азъ казахъ, че целитъ на акционернитъ дружества сж известни, за да нѣма нужда да ги казвамъ. Следователно, налага се да бжде по-голямъ облогътъ на частнитъ банки и акционернитъ дружества отъ облога на кооперативнитъ сдружения, които цели сж добре известни на всички ни.

По буква г на чл. 36, която гласи: „2% благотворителна върхнина върху стойността на всички държавни и общински доходни предприятия, отдавани на предприемачъ“, азъ нѣма да добавя нищо повече отъ това, което каза преди малко г. Говедаровъ. Действително, този облогъ ще отегчи положението на общинитъ, защото предприемачътъ, който има предъ видъ, че ще плати 2% върхнина върху стойността на предприятието, ще даде толкова, че да не намали своята печалба и съ това ще се намали косвено стойността на предприятието въ вреда на общината.

По-нататкъ, въ буква е на чл. 36 се казва, че съ 2 л. благотворителна марка се облепва всѣка завѣрка на пълномощие, преписи и други. Азъ дължа да направя една малка бележка, която се отнася до пълномощията на онѣзи, които утре-други день ще бждатъ кандидати въ законодателни избори.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Тѣзи пълномощия сж освободени.

Е. Поповъ (з): Добре! Г. министърътъ декларира, че тѣзи пълномощия сж освободени. Но нека се знае, че този законъ, като по-новъ, отмѣня и избирателния законъ, и закона за гербовия налогъ. Азъ приемамъ тази декларация на г. министра, че пълномощията, които ще завѣрватъ кандидатитъ въ законодателнитъ избори, ще бждатъ освобождавани отъ този налогъ.

И. Василевъ (з): За завѣрка на пълномощие и безъ това се взематъ по 45 л., та и тия 5 л. се явяватъ много. Като даде 10 л. на свидетелъ, завѣрката струва 60 л.

Г. Говедаровъ (д. сг): Най-много ще го чувствуватъ бедняцитъ.

Е. Поповъ (з): Съ 10 л. благотворителна марка се облепва всѣко разрешение за строежъ, преустройство и пр. Азъ мисля, че се налага едно подразделение на постройките. Г. г. народни представители! Вие знаете, че въ повечето бюджети на селскитъ общини се предвижда такаса за позволително за строежъ на линеенъ метъръ или на квадратенъ метъръ. Ако за едно позволително, съ което ще се даде разрешение за постройка на нѣколко линейни метра ограда, се взема 10 л., много тежко ще бжде да се дадатъ още 10 л., та позволителното да струва 20 л. Не можемъ да обложимъ еднакво сградитъ, които струватъ не повече отъ 10 или 20 хиляди лева, каквито сж стопанскитъ сгради и сградитъ за скромни жилища, построени повече отъ труда на стопанина, и голѣмитъ постройки въ градоветъ. Тукъ се налага едно подраздѣле-

ние, защото иначе ще обложим еднакво онъзи, които съ труда си, на стопански начала, ще си построят жилище, за да подслонят своите деца, и онъзи, които отдават на предприемач строежа на къщата си — на стойност милионъ и повече лева.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Такива къщи иматъ етажи.

Е. Поповъ (з): Само съ единъ етажъ една къща може да струва 500 хиляди лева или единъ милионъ лева.

А. Циганчевъ (з): Солидна постройка.

Е. Поповъ (з): Тъй че, налага се едно подразделение. Сѣщо така ще обърна вниманието на г. министра на вътрешни работи върху това, че съ 20 л. благотворителна марка се облеква всѣки патентъ за правопродаване тютюнь. Да кажемъ, въ дадена община — понеже сѣ раздѣлени общинитъ на разни категории, съгласно закона за акцизитъ и патентовия сборъ — единъ търговецъ трѣбва да плати 40—45 л. за правопродаване тютюнь на дребно. Сега искаме да го обложимъ още съ 20 л. благотворителна марка. Безспорно, той ще почувствува много тежко този облогъ, отколкуто онзи, който има възможност да продаде много повече тютюнь. Сѣщо така обикновенитъ казани за варене на спиртъ и на ракия ще бѣдатъ твърде тежко обложени. И безъ това отъ материалитъ, отъ които се вари ракия, ползата е много малка. Имаме много случаи, където тази есенъ маса материали бѣха изхвърлени, не се вариха, поради това, че хората, като си направиха смѣтка за градуса ракия, която ще получатъ отъ материалитъ, за всички разходи, които ще направятъ при манипулацията на тѣзи материали, видѣха, че ползата е много малка. По този начинъ губи и фискътъ, губятъ и производителитъ. Та много тежкъ е този облогъ, който сте предвидили — 20 л. благотворителна марка въ такива случаи.

Има да направя една последна забележка. Накрая на чл. 36 буква и сѣ предвидени приходи отъ лотарии. Следъ това следва: (Чете) „Разрешения за уреждане на лотарии съ благотворителна целъ, подъ каквато и да било форма, отъ дружества, професионални сдружения и други такива, се даватъ единствено отъ централния комитетъ . . .“ и т. н. Азъ мисля, че тукъ нагазваме въ друга област. Съ постановлението на тази алинея ние изземваме известна компетенция на други органи въ нашата страна.

Т. Къичевъ (д. сг. Ц): На Министерството на търговията.

Е. Поповъ (з): Да, на Министерството на търговията. — И азъ смѣтамъ, че ако е въпросъ да направимъ известни реформи въ това дѣло, за да знаемъ кой е чорбаджията, който ще разрешава лотарии, томболи и пр. всевъзможни благотворителни инициативи така както каза и г. Говдаровъ, това трѣбва да бѣде предметъ на специаленъ законъ, а не съ една алинея незабелязано тукъ съ този законъ за обществено подпомагане да изземваме компетенцията на други органи на държавната власт. Азъ моля тази алинея поне да бѣде премахната. Приемамъ, централниятъ комитетъ да си дава мнението за разрешаване на лотарии — нищо нѣмамъ противъ това — но не абсолютно, изключително да бѣде въ рѣшетъ на централния комитетъ това разрешаване.

Предвижда се да се облеква съ 10 л. благотворителна марка всѣко разрешение за разиграване на пианко, томбола и пр. Азъ мисля, че тукъ трѣбва да се прибави и единъ особенъ видъ игра, макаръ разрешена съ целъ да се подпомагатъ инвалиди. Вие знаете какъвъ шумъ се вдигна около така нареченитъ спортни и не знамъ какви си ротативни машини. Ще трѣбва безспорно и тѣ да бѣдатъ обложени. А що се касае за тѣхното по-нататъшно съществуване, мисля, че Парламентътъ и министърътъ на вътрешни работи ще трѣбва да се замислятъ. Знаемъ хора, които проиграватъ по 50—100 л. на день — това представлява болестъ, страстъ, съ часове стоятъ тамъ — и следъ това вечеръга, когато си отидатъ вкъщи, децата имъ оставатъ безъ хлѣбъ. Дължа да обърна внимание на министра върху този въпросъ. Трѣбва да се разберемъ, защото играта на тия машини е *par excellence* хазартна игра, а въ днешнитъ тежки времена не бива да си позволяваме такъвъ луксъ.

Следъ тия бележки, моля г. министра на вътрешни работи да се съгласи — следъ като mine на второ четене този членъ — да приеме въ комисията да станатъ онъзи корекции, на които му се обърна внимание и за които мисля, че той е съгласенъ да станатъ. Азъ смѣ-

тамъ, че ще се разберемъ, защото въпроситъ не сѣ много голѣми. Нали сте съгласенъ, г. министре?

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ после ще кажа дали съмъ съгласенъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Стоянъ Момчиловъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Моето скромно мнение е, че цѣлиятъ членъ 36 ще трѣбва да претърпи едно внимателно преглеждане и корекции. Позволявамъ си само нѣколко точки отъ него да засегна. Предвидена е (Чете) „2% благотворителна върхшина върху стойността на всички държавни и общински доходни предприятия, отдавани на предприемачъ“. Думата ми е специално за общинскитъ предприятия. Всички знаемъ, че общинитъ сѣ въ лошо материално положение. Тѣзи 2% ще се платятъ въ края на краищата пакъ отъ общинската каса, защото всѣки единъ предприемачъ, който ще отиде да наддава за известно предприятие, ще има предъ видъ този данъкъ и ще си направи офертата съ огледъ именно на тѣзи 2%. Общинскитъ предприятия интгризип, кръвнина, кантаринина и т. н., това сѣ може би, единственитъ по-крупни доходни предприятия за нашитъ общински бюджети. Едно обременяване на общинитъ съ 2% благотворителна върхшина върху тия предприятия ще бѣде доста чувствително за и безъ туй празнитъ общински каси. Азъ моля г. министра и комисията, когато ще преглеждатъ още единъ пѣтъ законопроекта, да иматъ предъ видъ това нѣщо и да се съгласятъ или напълно да се премахне този процентъ, или да се намали.

Втора една бележка. Съ единъ левъ благотворителна марка се облеква вхонитъ билети между другото и за спортнитъ игри. Съ специалния законъ за физическото възпитание и съ правилника, който преди единъ месецъ бѣше публикуванъ, държавата се мъчи да насърчи дейността на спортнитъ организации. Бѣдещето на българската младежъ е въ спорта. Тѣзи спортни организации не разполагатъ съ голѣми срдства. На повечето отъ тѣхъ единственитъ сигуренъ приходенъ източникъ сѣ приходитъ отъ вхонитъ билети за забавитъ и състезанията, които даватъ. Сега този единъ левъ благотворителна марка доста чувствително ще засегне и тѣхъ. Азъ моля г. министра да се съгласи поне по отношение на спортнитъ организации този левъ да се махне.

Кината. Много читалища сѣ инсталирали кина. Положението и на читалищата не е розово. Моля г. министра да се съгласи вхонитъ билети за читалищнитъ кина да се освободятъ отъ този левъ благотворителна марка.

Сѣщо така си позволявамъ да забележа за тѣзи 2 л., 5 л. и 10 л. благотворителни марки, които ще се слагатъ върху сѣдебнитъ книжа. И безъ това сѣдебнитъ книжа сѣ обременени съ маркиитъ на фонда „Строежъ сѣдебни сгради“. Стига повече обременяване!

Най-сетне, съ 10 л. благотворителна марка се облекватъ паспортитъ за замиване въ странство. Голѣма частъ отъ българскитъ граждани не могатъ да наобръятъ своя поминѣкъ въ България. Има околии въ балканскитъ краища, където хората емигриратъ, навѣнъ търсятъ работа — отиватъ като градинари, навѣнъ търсятъ работни, търпятъ лишения, отдѣлятъ отъ халката си, може би, презъ цѣлото лѣто, докато сѣ въ странство, за да могатъ да донесатъ презъ зимата единъ оскъденъ поминѣкъ на своитъ семейства. Азъ моля — и правя предложение въ тая смисълъ — къмъ постановлението за паспортитъ да се прибави: „Съ изключение паспортитъ на градинаритъ и работничитъ, които отиватъ на работа въ странство“.

Въобще, цѣлиятъ чл. 36 търпи една коренна ревизия, защото съ него по единъ неусѣтенъ начинъ се налагатъ може би 150—200 милиона лева нови данѣци върху българския данѣкоплатецъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Чл. 36 урежда една отъ най-важнитъ материи въ този законопроектъ. Така, както е сложенъ, той по-скоро дава фискаленъ характеръ на законопроекта. Въ него има облагания, които не се правятъ даже и съ самитъ фискални закони. Вѣрно е, че дѣлото на общественото подпомагане, на благотворителността има нужда отъ срдства. Тѣзи срдства трѣбва да се набавятъ. Обаче, г. г. народни представители, за да бѣде помощта ефикасна, за да може наистина тази помощъ да даде ония резултати, които се очакватъ; тя трѣбва да изхожда отъ оня, който има възможностъ да я даде. Не бива тя да бѣде въ тежестъ,

не бива да бѣде единъ фискаленъ облогъ, едно да-тъчно бреме на ония, които и безъ туй сѣ твърде много обременени. Азъ знаа, па вѣрвамъ и вие всички сте чували и знаете, че на много мѣста въ тая обществена благотворителностъ, тамъ, дето я има, държавата се намѣсва и я подпомага, като прибѣва до събирането на срѣдства въ формата на благотворителностъ, въ формата на една принудителна жертва, изискана отъ държавата, обикновено отъ ония, които иматъ, и то по такъвъ начинъ, че да имъ се вземе излишното или пѣкъ по-малко нуждното.

Има такива случаи въ голѣми държави, г. г. народни представители. Чули сте вие, вѣрвамъ, за благотворителността въ Германия. Новиятъ режимъ тамъ въведе въ формата на благотворителенъ данѣкъ следното: веднѣжъ или два пѣти въ седмицата се обявяватъ така наречени безмесни дни и тѣзи, които употребяватъ месна храна, плащатъ стойността на месната храна, която биха употребили въ тия дни. По такъвъ начинъ въ Берлинъ и въ другитѣ голѣми градове на Германия още въ първитѣ дни следъ въвеждането на тая мѣрка се събраха въ образуваниѣ фондове грамадни срѣдства, съ които можахъ да се подпомогнатъ не само нуждаещитѣ се, но даже и безработнитѣ. Въ Италия практикуватъ друго за събирането на срѣдства за тази целъ: на голѣми празници хората унищожаватъ или изгарятъ ценни книжа, та по такъвъ начинъ да бѣде подпомогната държавата или общественитѣ учреждения за срѣдствата, които тѣ харчатъ.

У насъ тоже се събиратъ срѣдства презъ празници отъ обществени и частни заведения и отъ частни лица. И азъ мисля, че ако въ тая областъ се трѣгне, ако така става облагането, ще се постигнатъ по-голѣми резултати, отколкото съ фискалнитѣ облагания, които се предвиждатъ въ чл. 36.

Азъ напълно съмъ съгласенъ съ всичкитѣ аргументи на преждеговорившитѣ, че населението вече е твърде тежко обложено за известни услуги, които държавата му прави, за да не може да му се тури още единъ облогъ отъ два, три или петъ лева благотворителни марки. И тукъ се спирамъ на изнесения примѣръ за облепането съ марки пълномощията или други сѣдебни книжа, или такива отъ други учреждения, давани не само на богати, но и на бедни граждани, даже и на такива, които иматъ нужда отъ помощъ по този законъ. Даже нуждаещитѣ се отъ помощъ ще трѣбва да плащатъ по 2—3 или 5 л. благотворителна марка за пълномощието, което ще даватъ на адвокатъ си, който ще ги защитава, или пѣкъ за удостовѣрението, което ще взематъ, че сѣ оправдани, или за преписъ отъ нѣкое учреждение. Това, споредъ моето скромно мнение, е една погрѣшна система. Не бива да се отива по никой начинъ тамъ. Вѣрно е, че това сѣ единъ видъ косвени данѣци, които по-лесно се събиратъ, но пѣкъ тѣ обременяватъ този, който има нужда отъ по-голѣма помощъ и въ неговата душа възниква бунтъ, че се облага съ тѣзи налози. По този начинъ и самото законодателство се поставя подъ една критика, която не би трѣбвало да става въ срѣдата на маситѣ.

После, мене ми се струва, че по-правилно щѣше да бѣде, ако обложитѣ, г. министре, които налагатъ на частнитѣ капитали, на акционернитѣ дружества и др., не бѣха върху чистата печалба, а върху данѣцитѣ, които тѣ плащатъ. Освенъ това, чистата печалба по баланса ли ще бѣде определена или ще бѣде оная, която сѣ опредѣлили данѣчнитѣ органи? Вие знаете какви спорове има по този въпросъ. Едно акционерно дружество или известно предприятие въ своя балансъ може да не покаже истинската си чиста печалба; напрѣтивъ, може би ще покаже и загуба, и вие нѣма да го обложите, а съ течение на времето може да се повдигне въпросъ отъ фискалната властъ и да се окаже, че това акционерно дружество е имало печалба и да се обложи съ данѣкъ. Така че, по-голѣмъ резултатъ ще постигнете, ако при облагането на разнитѣ дружества и банки вземете за база данѣка, който тѣ плащатъ и върху него сложите известенъ процентъ върхунина, отколкото ако вземете за основа чистата печалба, показана въ тѣхнитѣ баланси. Ако вземете „Държавенъ вестникъ“, особено следъ новата година, вие ще видите, ще ви направи впечатление, че почти всички голѣми банки, акционерни предприятия и др. показватъ въ публикуванитѣ си баланси загуба. Въ такъвъ случай, споредъ закона, вие нѣма да постигнете резултатъ, нѣма да можете да ги обложите, защото нѣматъ печалба. Ако, обаче, ги обложите съ известна върхунина върху данѣцитѣ, които тѣ плащатъ, г. министре, тогава действително ще получите по-голѣми резултати. И безъ това тия предприятия обикновено предвиждатъ въ бюджетитѣ си едно перо отъ 20, 30, 40 хиляди лева за благотворителностъ и въ края на годината, когато настѣпятъ празницитѣ, изразходватъ

ги за тази целъ. И ако тази помощъ се изрази въ едно облагане върху данѣцитѣ, които се плащатъ, азъ не се съмнявамъ, че тия, които иматъ доходи отъ известенъ размѣръ нагоре, да кажемъ отъ 20—30 хиляди лева, особено отъ 40 хиляди лева нагоре, т. е. тия, които не плащатъ патентъ, а данѣкъ върху общия доходъ, съ удоволствие, предполагамъ, ще платятъ тая върхунина върху данѣка си, за да се отърватъ отъ тази или онази комисиия, отъ този или онзи благотворителенъ комитетъ и пр. Та тия фирми и банки по-скоро биха дали тая помощъ въ тая форма, и въ такъвъ случай бихте постигнали по-голѣмъ резултатъ, отколкото ако ги облагате върху чистата печалба, защото, както казахъ, въ известни случаи тѣ не показватъ никаква печалба, а напрѣтивъ, показватъ загуба, и, следователно, нѣма да има никакви резултати или ще има много малки такива.

Присѣдинявамъ се напълно къмъ мненията, изказани отъ г. Аврамовъ и други, които искаха да се направи една разлика между частнитѣ дружества и банки, отъ една страна, и, отъ друга страна, кооперативнитѣ, взаимноспомогателнитѣ и други обществени институти, които показватъ своитѣ истински печалби и иматъ не само банкерски и стопански, но и социални функции. Една кредитна кооперация, напр. тази въ Варна, дава стотици хиляди лева годишно за безплатнитѣ транезарии. Та не би трѣбвало кредитнитѣ кооперации да се третираатъ еднакво съ частнитѣ банки и дружества. Докато частнитѣ акционерни дружества и предприятия, както казахъ, обикновено не показватъ печалбитѣ си, общественитѣ предприятия, кооперации и други, показватъ печалбитѣ си, даже и 5 стотинки да е, понеже живѣятъ подъ стѣкленъ капакъ. Тѣхъ вие ще ги обложите върху печалбата, обаче частнитѣ дружества и банки нѣма да можете да да ги обложите. Ето защо, трѣбва да има една разлика между еднитѣ и другитѣ предприятия и да се облагатъ, както казахъ, не върху показаната печалба, а върху данѣка, който плащатъ. Въ такъвъ случай ще реализирате по-голѣми доходи, отколкото ако обложите баланснитѣ печалби.

Има и друга категория облози, които се правятъ. Напр., обложитѣ върху свидетелствата, удостовѣрениата и други документи за получени концесии, за запазени периметри, за зарегистрирани картели и др. Тѣ се облагатъ съ 100 л. Най-сетне, въ тия случаи могатъ да се турятъ и 500 и 1.000 л. и, ако увеличите тия облози въ такива размѣри, нѣма да попрѣчите на едно такова голѣмо предприятие, което ще експлоатира, да кажемъ, запазени периметри за милиони лева.

По отношение облагането нотариалнитѣ актове за покупко-продажба сѣщо трѣбва да бѣдемъ предпазливи, защото това не сѣ луксозни сдѣлки, а такива, които трѣбва да се поощряватъ.

Регламентирането на лотарийното дѣло, за което спомена преди малко г. Говедаровъ, е много важно. Г. г. народни представители! Лотарийното дѣло у насъ е единъ важенъ браншъ, съ който почна да се злоупотрѣбва, и трѣбва обезателно да се регламентира. Азъ съмъ изказвалъ тукъ, отъ трибуната на Народното събрание, мисълта, че, при оскѣдността на срѣдствата, съ които разполагаме, не можемъ и ние да не прибѣгнемъ за нуждитѣ на държавата къмъ системата на лотарийнѣ, къмъ която сѣ прибѣгнали вече други държави. Малко или много, въ всѣки случай ще има печалба за държавата. И въ Франция, и въ други държави сѣ учредени държавни лотарии. По такъвъ начинъ ще се ограничатъ частнитѣ лотарии, които никнатъ като гъби, разиграватъ се, и никой не знае какво става съ тия срѣдства. И не толкова тукъ, въ този законъ за обществено подпомагане, колкото въ закона за бюджета на държавата, трѣбва да се уреди този въпросъ. И въ закона за бюджета на държавата за идущата година азъ поне ще искамъ съ едно постановление да се регламентира този въпросъ и държавата да вземе въ рѣцетѣ си лотарийното дѣло. Малкитѣ лотарийки, които се устройватъ на разни забави, партийни вечеринки и пр., ще трѣбва да си останатъ. Тѣ не могатъ да се смѣтатъ като благотворителни; тѣ, по-скоро, сѣ домашни. Но, най-сетне, и тамъ могатъ да се направятъ известни малки облагания.

Обаче, за да има резултатъ, азъ бихъ молилъ — законопроектътъ не е така спешенъ — да се върне въ комисиията чл. 36 и тамъ на нова смѣтка да се обсъди пунктъ по пунктъ и да се намѣрятъ най-целесъобразни начини на облагане, за да бѣдатъ обложени ония, които иматъ повечко, които иматъ възможностъ да плащатъ, и помощта, която ще се взема отъ тѣхъ, да отива за тия, които нѣматъ. Тогава тази помощъ действително ще бѣде ефикасна.

Моля да се върне въ комисията цѣлиятъ чл. 36 и тамъ да се занимаемъ съ него наново.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Кирчевъ.

С. Кирчевъ (з. Ст. В): Г. г. народни представители! По сѣщитѣ мотиви, които се изказаха отъ всички оратори, и азъ ще предложа, чл. 36 да се върне обратно въ комисията, защото въ него има много облози, които не почитватъ на никаква норма, които обременяватъ въ голѣма степенъ и безъ туй обременения и обеднѣлъ данѣкоплата.

Освенъ това, азъ правя други две предложения. Първото е: буква б на чл. 36 да се измѣни въ следния смисълъ: „10% върху всички печалби на частни акционерни банки, индустриални и търговски предприятия, които по годишния балансъ сѣ реализирали по-голѣми печалби отъ 10% и иматъ основенъ капиталъ надъ 1 милионъ лева“. Второто предложение е: да се прибави нова буква ж, споредъ която да се обложатъ съ 20% отъ стойността имъ всички безмитно внесени сурови материали, които по закона за насърчение на мѣстната индустрия се освобождаватъ отъ данъно мито. Ако се приматъ тия две мои предложения, ще могатъ да се събератъ сръдства безъ да се предвиждатъ каквито и да било благотворителни марки.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Христо Георгиевъ.

Д-ръ Х. Георгиевъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! По този членъ се изказаха мнозина отъ г. г. колежитѣ. Азъ взехъ думата, за да помоля г. министра на вътрешнитѣ работи, тъй като този членъ предвижда повече отъ 200 вида нови облагания подъ разни форми, понеже нѣкои отъ тия облагания, тъй както сѣ поставени въ законопроекта, ще донесатъ нови тежести за много отъ нашитѣ граждани, да се съгласи да се върне той въ комисията, за да могатъ да бждатъ взети предъ видъ всички справедливи бележки, и така да останатъ въ тази глава, която цели да създаде сръдства за новообразувания фондъ за обществено подпомагане, само тѣзи облагания, които действително биха могли да бждатъ понесени безъ да предизвикатъ негодуване или протестъ. Нѣма да се спирамъ поотдѣлно на много отъ тѣхъ, понеже предговорившитѣ направиха това. Ще посоча само единъ случай, който се явява парадоксаленъ.

Въ пункта, който визира благотворителнитѣ марки отъ 2 л., се иска, штоо всѣко едно удостоверение за материалното състояние на нѣкого да бжде обложено съ 2 л. благотворителна марка. Значи, единъ беденъ човѣкъ, който ще иска да бжде подпомогнатъ отъ тоя фондъ, за да получи нужното удостоверение, ще трѣбва да плати 2 л. на фонда, за да се снабди съ такова удостоверение! Такива случаи има повече въ този членъ. И ако искаме да го редактираме по начинъ, че да има една справедливостъ, г. министърътъ ще трѣбва да се съгласи да отиде този членъ наново въ комисията. Ако пъкъ г. министърътъ мисли, че не трѣбва да отиде въ комисията и вземе актъ отъ направенитѣ бележки, азъ искамъ да направя следното предложение. Споредъ буква к източникъ на фонда сѣ и приходитѣ отъ капиталитѣ и имотитѣ на частнитѣ дружества и организации и на тѣхнитѣ приюти, присъединени къмъ публичната служба за обществено подпомагане. А по силата на приетото измѣнение на чл. 26 тия приходи оставатъ въ каситѣ на частнитѣ благотворителни дружества.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Пресмѣтатъ се къмъ всичко онова, което е потребно за издръжката на дружеството.

Д-ръ Х. Георгиевъ (нац. л. о): Оставатъ въ каситѣ на дружеството. Значи, не могатъ да бждатъ причислени къмъ приходитѣ за общия фондъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нѣма значение. Въпросътъ е, че се смѣтатъ въ сръдствата за издръжката на дружеството.

Д-ръ Х. Георгиевъ (нац. л. о): Ако тъй разбирате текста на чл. 26 . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Може ли да останатъ извънъ фонда? Тия приходи ще бждатъ пакъ за целитѣ, за които съществува дружеството.

Д-ръ Х. Георгиевъ (нац. л. о): Разбирамъ, ама тукъ се казва, че отъ всички приходи се образува общъ фондъ и отъ тоя фондъ се издръжатъ дружествата. Сега се направи една корекция, въ смисълъ, че частнитѣ сръдства на дружествата се изразходватъ въ съгласие съ този фондъ, обаче оставатъ въ каситѣ на дружествата.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Пакъ ще се харчатъ за сѣщитѣ дружества, но тѣ сѣ приходи на фонда за издръжка на тѣзи дружества.

Д-ръ Х. Георгиевъ (нац. л. о): Ако така разбирате, тогава моята бележка нѣма смисълъ. Но азъ смѣтамъ, че оставатъ въ каситѣ на дружествата и не влизатъ въ общия фондъ.

Присъединявамъ се къмъ предложението на г. Ради Василевъ — цѣлата тази глава да се върне наново въ комисията, за да може да се направятъ нужнитѣ корекции.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г-да! Вѣрно е, че този членъ е най-сѣщественитѣ, защото отъ него ще зависи доколко ще може да се реализира целта на самия законопроектъ. Обществено подпомагане безъ парични сръдства е една утопия не, една фантазия, споредъ мене. За да се постигне целта, която гони законопроектътъ, ние трѣбва да имаме осигурени сръдства. И нѣма защо да се чудимъ, че тукъ и тамъ ние търсимъ сръдства за тази целъ. Азъ разбирамъ да махнемъ нѣкои отъ облозитѣ, но да намѣримъ по-целесъобразни.

Ц. Бръшляновъ (д. сг. Ц): Въ комисията ще обсъдимъ по-добре.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Казва се тукъ, че се правѣли 200 нови облагания. Ние гледахме да обложимъ предмети, които могатъ да търпятъ едно минимално, ще кажа азъ, облагане. Има пълномощия, които се облагатъ съ 45—46 л.; туряме още 2 л., съ целъ да се подпомогнатъ беднитѣ, нуждаещитѣ се.

Г. Говедаровъ (д. сг.): Нѣкъде облагате и беднитѣ. Нѣкой беденъ, за да сѣди нѣкого, за да упражни права, които сѣ нарушени, ще бжде обложенъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля Ви се. — Ако е въпросъ за пълномощията, процентно много повече ги даватъ пакъ състоятелнитѣ, отколкото малоимотнитѣ, защото, ако вземете нѣкого, който живѣе по колибитѣ въ балкана, той презъ годината надали ще даде едно пълномощие.

М. Бечевъ (д.): А може би и презъ цѣлия си животъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: А може би и презъ цѣлия си животъ. — Тия, които иматъ по-голѣмо състояние, тѣ даватъ и повече пълномощия. Има известна справедливостъ въ това постановление, защото единъ търговецъ, единъ фабрикантъ, единъ, който има голѣмо имущество, както казахъ, ще дава много повече пълномощия, ежедневно дори може да си служи съ пълномощници, и затова ще плаща повече. Азъ съмъ готовъ, ако можемъ да намѣримъ нѣкой другъ обектъ, да изоставимъ пълномощията. Казахъ, въобщо, че по никой въпросъ не правя амбиция, стига да се намѣри нѣщо по-удобно. Но трѣбва да се намѣрятъ пари, г-да. Говори се най-напредъ за кооперациитѣ. Азъ бихъ казалъ, на по-първо мѣсто да се изключатъ отъ законопроекта взаимноспомогателнитѣ дружества, които иматъ за целъ взаимното подпомагане; тѣ не би трѣбвало да бждатъ облагани. Безспорно, можемъ да обсъдимъ и решимъ, кооперациитѣ да се изключатъ или да се облагатъ съ по-малкъ процентъ въ сравнение съ акционернитѣ, капиталистическитѣ дружества. Облогътъ е, както виждате, 1% върху печалбата. 1% облогъ върху печалбата, безспорно, е малко несигурна работа, но акционернитѣ дружества, г. Ради Василевъ, плащатъ върху дивиденда.

Р. Василевъ (д. сг.): Плащатъ данѣкъ върху печалбитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не върху печалбитѣ; плащатъ върху дивиденда. Преди да се предвиди дивидендътъ, ще се извади 1% облогъ. Значи, ако има 100 л. печалба, 1 л. се изважда и 99 л. оставатъ за раздаване.

Р. Василевъ (д. сг): И печалбата, и дивидендътъ се облага.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ акционернитѣ дружества печалбитѣ се раздаватъ като дивиденди.

Р. Василевъ (д. сг): Най-напредъ се облага печалбата общо и следъ това дивидендътъ.

И. Драгойски (д): Това 1% върху данъка ли ще се калкулира, или върху баланса?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: 1% е задължителна вноска въ фонда отъ страна на дружеството върху неговата печалба. Ако едно дружество констатира, че има, да кажемъ, 1 милионъ лева печалба, това значи, че трѣбва непременно да отдѣли 1%, значи 10 хиляди лева. Веднага отъ 1 милионъ ще извади 10 хиляди лева и ще останатъ 990 хиляди лева.

Р. Василевъ (д. сг): Именно. Азъ казвамъ, че нѣма да ги засегне, защото си прикриватъ печалбитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И тогава, като извадите тия разходи, това, което остане като чиста печалба евентуално за раздаване като дивидендъ, ще бѣде обложено съ 1%.

Г. Говедаровъ (д. сг) Обложете свръхпечалбитѣ, г. министре!

Р. Василевъ (д. сг): Не показватъ печалби. Всички сѣ съ загуби!

Е. Поповъ (з): Криятъ ги.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не ги показватъ, прикриватъ ги, но тѣ плащатъ своитѣ данъци и посочватъ общитѣ си разходи, които трѣбва да се взематъ подъ внимание. Отъ чистата печалба, която би се раздѣлила между акционеритѣ като дивидендъ върху акциитѣ, ще се извади 1% и това, което остане, то ще се раздаде като дивидендъ.

Но, казвамъ, може да обсъдимъ този въпросъ.

По-нататъкъ, относително облога на доходитѣ отъ общински предприятия. Каза се, че този облогъ въ смѣтностъ ще бѣде плащанъ пакъ отъ общината. Вѣрно е, че съ това ще става едно косвено облагане на общината за благотворителни цели, но тя безъ друго трѣбва да взема участие въ това дѣло, . . .

С. Момчиловъ (нац. л. о): И безъ това взематъ участие, г. министре.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: . . . не може да не взема. Да я караме да предвижда известенъ процентъ отъ своя бюджетъ, то е много по-неудобно. Но когато общината отдава свои доходни предприятия на предприемачъ, напр., интизапа или общинската баня, където има такава, ще има предъ видъ, че предприемачътъ ще плати известенъ процентъ. И това е нѣщо естествено, г-да. Безспорно е, че тоя процентъ ще го плати пакъ общината, но безъ да намаляваме общинскитѣ приходи отъ доходни предприятия, все пакъ трѣбва да туримъ единъ косвенъ облогъ на общината. Това е рационално, защото и общината трѣбва да даде нѣщо. Затова ние вземаме отъ доходитѣ отъ общинскитѣ предприятия известенъ процентъ за тая целъ, 2%, ако се не лъжа, а това е много минимално.

С. Кирчевъ (з. Ст. В): Вие най-добре знаете какво е положението на общинитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Да, знамъ го, но съ туй не засѣгаме общинскитѣ бюджети.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Плачевно е.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Отъ г. Говедарова се повдигна въпросътъ за артиститѣ. Ние освобождаваме провинциалнитѣ театри отъ облогъ. Въ България често пѣти хората си запазватъ периметри. Още не сме гласували този законъ и артиститѣ си запазили по 1 л. облогъ на билетъ, за да си създадатъ една помощна пенсионна каса.

Г. Говедаровъ (д. сг): Взаимноспомогателна каса.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: За подпомагане артиститѣ нѣмаме нищо противъ. И затуй освободихме отъ

този облогъ билетитѣ за провинциалнитѣ театри. Какъ ще се уреди тоя въпросъ, ще остане да мислимъ по-нататъкъ, защото все ще трѣбва да се регламентира тая материя.

Сега остава въпросътъ за Народния театръ и за другитѣ увеселителни заведения, където се плащатъ билети надъ 10 л. за входъ, да дадатъ и тѣ нѣщо за беднитѣ и нуждаещитѣ се. Защо да не обложимъ съ 1 л. оня, който плаща билетъ надъ 10 л. и отива въ Народния театръ да прекара весело времето си?

Г. Говедаровъ (д. сг): Дайте го на касата на артиститѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля Ви се, оставете ме да приказвамъ. Нѣма защо да го даваме тѣмъ. Защо оня, който отива въ кино, на балове, на вечеринки и пр. и плаща билетъ за входъ надъ 10 л., да не плати нѣщо? Има смисълъ да плати. На 10 л. ще даде 1 л. единъ човѣкъ, който отива на забавление. Той нѣма ли да има чувството да даде покрай тия 10 л. и 1 л. за беднитѣ и нуждаещитѣ се въ страната? То е нѣщо въ реда на вѣщата. Ако не вземемъ отъ ония граждани, които се веселятъ въ увеселителнитѣ заведения, отъ кого ще вземемъ?

Г. Говедаровъ (д. сг): Народниятъ театръ е възпитателно, културно заведение, не е увеселително.

Ц. Таслаковъ (д): Защо сѣнешъ на корена му рѣпа? Ще отидешъ на театръ и ще дадешъ 1 л.

Председателствувашъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Безспорно, че Народниятъ театръ не е увеселително заведение, но всетаки тамъ отиватъ хора, които могатъ да платятъ повече, и тѣ трѣбва да дадатъ нѣщо за обществено подпомагане.

К. Кораковъ (д): Това е важно съображение.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: А пъкъ и трѣбва да ви кажа, че има много хора, които отиватъ тамъ, безъ да знаятъ какво е театръ, а само за да покажатъ, че сѣ културни.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Тѣ сѣ граждани.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: За мнозина Народниятъ театръ е едно увеселително заведение. За мене не е такава, но за мнозина е такава.

Ц. Таслаковъ (д): Все ще се наслади човѣкъ, все има нѣщо весело тамъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сжщото е и за спортнитѣ игри. Както артиститѣ, така и спортиститѣ сѣ си запазили въ своя законъ 2 л. за своитѣ цели. Така че има запазени периметри въ България: всѣки гледа да се ограда и, когато дойдете да направите не една професионална или еснафска, но една общобългарска организация, намирате се предъ запазени периметри и всѣки ще дойде съ своитѣ еснафски или спортни интереси и ще иска да направи пробивъ въ едно народно дѣло за общо подпомагане, какъвто е настоящиятъ случай.

Азъ нѣмамъ нищо противъ спортиститѣ. Въ комисията, обаче, понеже ме смѣтнаха за голѣмъ приятелъ на спортиститѣ — и какъвто съмъ — и понеже се отива единъ видъ противъ моитѣ схващания, противъ моето желание, обложиха и спортнитѣ игри.

К. Кораковъ (д): На кабаретата колко лева е облогътъ? Единъ левъ ли е?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сега за паспортитѣ и патентитѣ. Г. Момчиловъ казва, че имало хора, които плащатъ 200 л. за паспорти. На тѣхъ държавата дава голѣмо облекчение, защото други плащатъ 3.000 л. Къмъ тия 200 л. ще се турятъ 10 л. — то не е голѣма работа.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Тѣзи, които плащатъ по 200 л. за паспорти, тѣ отиватъ въ чужбина за хлѣбъ, г. министре.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Знамъ. Азъ нѣмамъ нищо противъ да ги освободимъ, но навсѣкжде като освободимъ, какво ще стане? Можемъ да оставимъ 10 л. за тия паспорти, а за другитѣ паспорти, за които се плаща 3.000 л., да бѣде повече облогътъ; напр., тѣзи, които отиватъ като работници въ чужбина, да плащатъ по 10 л., а другитѣ по 50 л.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Освободете работниците, които отиватъ въ чужбина за хлѣбъ, а другитѣ да плащатъ 20 л.

цетѣ си, никому не бива да се дава разрешение за такива лотарии.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Съгласенъ съмъ, понеже сж градинари, да направимъ една разлика. Но, г-да, това облагане не е голѣмо. Както се каза, за единъ такъвъ паспортъ се плаща 200 л. и, като отиде нѣкой работникъ въ чужбина, ще даде 10 л. за беднитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Централниятъ комитетъ ще дава разрешение, като види, че дадена лотария се урежда рационално, разумно, ще даде приходи, ще бжде подѣ контролъ, нѣма да има злоупотрѣбления и че частъ отъ чистия приходъ на тая лотария — 20% — ще постѣпи въ общата централна каса на фонда.

За патентитѣ за продажба на спиртни питиета. Ако ние отъ патентитѣ за продажба на спиртни питиета и въобще отъ онзи, който пие алкохолъ, не вземемъ за нуждаещитѣ се, тогава отъ кого ще вземемъ?

Е. Поповъ (з): Тия лотарии обикновено се правятъ съ благотворителна целъ. Какво ще кажете, напр., за лотарията за фонда „Техническа просвѣта“?

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Много малко се взема отъ него.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Малко сж, но колкото стъ, толкова. Този, който си прави удоволствието да пие алкохолъ, питиета, ще трѣбва да плати; отъ него ако не се вземе, отъ кого ще се вземе? Пиенето не е нито насѣщна храна, нито е духовна храна, нито е театъръ, нито е пиеса, нито е образование, нито нищо. То е една форма удоволствие и то често пѣти вредно удоволствие.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Инженерно-архитектното дружество, напр., построи въ София на ул. „Раковски“ едно здание и има дългъ. За да си изплати този дългъ, реши да направи лотария. Но понеже видѣха, че тази лотария нѣма да се разреши, създадоха ново дружество, като въ целитѣ му турнаха, че то ще защитава нѣкакви професионални интереси и, за да могатъ да се реализиратъ тѣзи цели, това ново дружество устрои лотария. Дойдоха при менъ на два—три пѣти за разрешение, азъ имъ отказахъ. Отидоха, обаче, въ Министерството на търговията, посочиха една фиктивна целъ и имъ се разреши, допустна се да се разиграе тая лотария. Дойдоха следъ това да искатъ разрешение отъ менъ да продаватъ билетитѣ по улицитѣ. Азъ имъ казахъ: „Вие искате да продавате билети за инженерни работи, като гевреци по улицитѣ.“

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): То разрушава.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Да, то разрушава. И затуй ще поставимъ известно задължение — този, който пие, да плати известенъ процентъ за обществено подпомагане.

К. Керакевъ (д): И така се продаватъ. Тази година е година на лотаринитѣ.

За бутилката конякъ. Ние мислихме да туримъ една мѣрка — на половинъ, на цѣлъ литъръ и пр. — но комисия го остави така. Вѣрно е, че има извѣстно неудобство и ще трѣбва пакъ да се обсъди въпросътъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): Не продаватъ билетитѣ, а ги налагатъ.

Искамъ да кажа нѣколко думи и за предложенията на г. Кирчевъ и други. Тукъ се криво разбира въпросътъ. Г. Кирчевъ! Ние нѣмаме тукъ за задача да създадемъ данѣци, да облагаме тамъ, дето нѣма достатѣчно наложени данѣци. Ние нѣмаме за целъ това. Ако индустриалцитѣ и голѣмитѣ богаташи плащатъ малко, нека г. министърътъ на финанситѣ внесе законопроектъ да ги обложимъ повече. Нѣма защо ние да се занимаваме съ тая работа. Ние искаме да вземемъ по нѣщо отъ нормалното за тая целъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Искамъ да кажа, че често пѣти лотаринитѣ се устройватъ съ предвидени цели. Така и това дружество устрои лотария, за да си изплати дълга по построяването на зданието си. И затуй, понеже всички лотарии днесъ иматъ спекулативни цели, преди всичко гонятъ печалби, тѣ трѣбва да се турятъ подѣ единъ по-голѣмъ контролъ, щомъ тия печалби се взематъ подѣ такава една форма.

Г. Говедаровъ (д. сг): Лотаринитѣ трѣбва да се запретятъ.

Ние не облагаме съ благотворителни такси суровитѣ материали, които се внасятъ отъ чужбина, нито вземаме такъва отъ индустриитѣ, които се ползватъ отъ закона за насърчение на индустрията. Ние не увеличаваме митата, защото не е наша работа това. И смѣшно ще бжде, министърътъ на полицията и вътрешнитѣ работи да се занимава въ своя законопроектъ за обществено подпомагане съ подобно нѣщо. Отхвърлямъ това, затуй защото не съмъ компетентенъ да се занимавамъ съ тая работа. Сега ние търсимъ да вземемъ справедливото отъ тамъ, където вече има известни обекти на облагане, като прибавимъ нѣщо и въ полза на общественото подпомагане.

Минавамъ сега за лотаринитѣ. Вѣрно е, че у насъ това е единъ боленъ въпросъ, обаче, г-да, вие не трѣбва да смѣсвате тукъ лотаринитѣ, които се устройватъ за благотворителна целъ. И, действително, тѣзи лотарии за благотворителна целъ ще трѣбва да се турятъ подѣ режима на този законъ, и никой не би трѣбвало да протестира. Азъ съмъ убеденъ, че Министерството на търговията — както и въ Министерския съветъ се обясни това — ще бжде най-благодарно, ако знае на кого да разреши да разиграе лотария. Често пѣти дохождатъ въ Министерството на вътрешнитѣ работи хора и искатъ да имъ се разреши да разиграятъ лотария за благотворителна целъ, но не имъ разрешавамъ, пращамъ ги въ Министерството на търговията. Какъ имъ се разрешава, не зная.

Е. Поповъ (з): Една лотария, устроена за постройка читалище, съ благотворителна целъ ли е или не?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не е съ благотворителна целъ, изрично е казано. Има дружества просвѣтни, има дружества за взаимнопомощъ, за застраховка и пр. и пр. — ние нѣмаме нищо общо съ тѣхъ, ние не се бъркаме тамъ, тѣ сж съвсемъ специални сдружения.

Поради това и въпросътъ за държавната лотария тукъ не е засегнатъ.

Азъ трѣбва да ви кажа, г-да, че правителството обсъжда въпроса за създаването на една държавна лотария. За това има внесенъ проектъ въ Министерския съветъ, но не сме го разглеждали. Въпросътъ, обаче, за държавната лотария е другъ — за търсене приходи по пѣти на една лотария, както е въ Германия, въ Франция, въ Италия, въ Австрия и къде ли не!

Въпросътъ тукъ е за лотаринитѣ, устройвани отъ благотворителни дружества — позволява се да се устрои една лотария съ благотворителна целъ, да се събератъ малко пари, 100—200 хиляди лева, за това трѣбва да даде разрешение централниятъ комитетъ. Трѣбва, обаче, да се спре този произволъ, тази аномалия, трѣбва да се спратъ тия лотарии, които се устройватъ постоянно съ благотворителна целъ, безъ никой да ги контролира и безъ да знае какво се постига съ тѣхъ.

Г. г. народни представители! Нѣмамъ нищо противъ чл. 36, заедно съ разнитѣ предложения, които се направиха по него, да отиде въ комисията, за да може да бжде

Г. Говедаровъ (д. сг): На никого не трѣбва да се разрешава. Трѣбва да се създаде законъ за лотаринитѣ, разиграването на които да бжде държавенъ монополъ.

К. Коракевъ (д): Пригответъ е законопроектъ за лотаринитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Може да се създаде законъ, защото лотарии се устройватъ за много работи. Но дохожда едно дружество, което иска да устрои лотария за благотворителна целъ. То излиза съ тази голѣма фирма, напр., че ще подпомага слѣпитѣ въ България. Кой ще трѣбва да даде разрешение за тая лотария? Безспорно, че тоза разрешение ще трѣбва да го даде централниятъ комитетъ, който се учредява съ този законъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): При тая нова система, съ която държавата взема всичко по благотворителността въ рж-

отново обсъденъ, та да се приеме нѣщо по-рационално, като онова, което не е рационално, се премахне. Така че да минемъ по-нататъкъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Да бжде разгледанъ чл. 36 съвмѣстно съ финансовата комисия.

Г. Говедаровъ (д. сг): Часътъ е 8, г. министре.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Още малко, сега ще свършимъ. Има още 15—20 минути до 8 ч. По-нататъкъ вече нѣма сжществени въпроси.

Р. Василевъ (д. сг): Законопроектътъ за бюджета, отчетността и предприятията не е готовъ отъ комисията и нѣмаме дневенъ редъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Добре тогава; съгласенъ съмъ да се привърши заседанието съ чл. 36.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. министра, чл. 36 да се изпрати въ комисията, кждето да се обсъди наново, заедно съ направенитъ предложения по него, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Моля, да се вдигне заседанието. За утрешното заседание предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Второ четене законопроекта за общественото подпомагане. (Продължение разискванията).

Първо четене законопроектитъ:

2. За откупуване отъ държавата мѣстото и зданието, находящи се въ гр. София, ул. „Славянска“, 1.

3. За отпущане народна пенсия на д-ръ Гатевъ, бившъ министъръ и на съпругата на починалия бившъ министъръ-председателъ Андрей Ляпчевъ — Констанца Ляпчева.

4. За изплащане задълженията на бѣжанцитъ къмъ държавата съ облигации отъ 6% държавенъ заемъ отъ 1923 г.

5. За освобождаване на Рокфелеровата фондация отъ мита и берии.

6. За извънбюджетенъ (свърхсметенъ) кредитъ отъ 200 милиона лева за изплащане стойността на отчуждени за държавни нужди недвижими имоти.

Второ четене законопроектитъ:

7. За ликвидация на заемитъ, отпущнати по закона за направа на икономически къщи и за насърчение на жилищния строежъ.

8. За измѣнение и допълнение на закона за уреждане личнитъ ипотечарни заеми, дадени на пострадалитъ отъ войнитъ за постройка на жилища.

9. Одобрение предложението за одобрение подписаната въ Анкара на 22 декемврий 1933 г. ветеринарна конвенция между България и Турция.

10. Второ четене законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който е съгласенъ съ предложения отъ г. министра на вътрешнитъ работи дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 50 м.).

Подпредседатели: { **Н. ШОПОВЪ**
 { **СТ. ДАСКАЛОВЪ**

Секретари: { **Д. СВИНАРОВЪ**
 { **Д. ТОТЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**